

UNIVERZITA PARDUBICE
FAKULTA EKONOMICKO-SPRÁVNÍ
ÚSTAV VEŘEJNÉ SPRÁVY A PRÁVA

AKTUÁLNÍ OTÁZKY ROZVOJE REGIONU
OPAVSKO
(SE ZAMĚŘENÍM NA VZDĚLÁNÍ A
NEZAMĚSTNANOST)

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

AUTOR PRÁCE: Gabriela Řehulková

VEDOUCÍ PRÁCE: PhDr. Mgr. Jana Veselá, CSc.

2007

UNIVERSITY OF PARDUBICE
FACULTY OF EKONOMICS AND
ADMINISTRATION
INSTITUTE OF PUBLIC ADMINISTRATION AND LAW

ACTUAL QUESTIONS OF DEVELOPMENT IN
REGION OPAVSKO
(FOCUSED ON EDUCATION AND
UNEMPLOYMENT)

BACHELOR WORK

AUTHOR: Gabriela Řehulková
SUPERVISOR: PhDr. Mgr. Jana Veselá, CSc.

2007

UNIVERZITA PARDUBICE

Fakulta ekonomicko-správní

Ústav veřejné správy a práva

Školní rok: 2006/2007

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

pro: Gabriela Řehulková

obor: veřejná ekonomika a správa

název tématu: Aktuální otázky rozvoje regionu Opavsko

(se zaměřením na vzdělání a nezaměstnanost)

Osnova bakalářské práce:

Úvod

1. Úvod do problematiky regionálního rozvoje
2. Regionální politika a její dopad na obyvatelstvo
3. Charakteristika regionu Opavsko
4. Aktuální otázky rozvoje Opavska
5. Vyhodnocení situace a alternativy budoucího rozvoje

Závěr

Prohlašuji:

Tuto práci jsem vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na mojí práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v Univerzitní knihovně Univerzity Pardubice.

V Kravařích dne 7. 5. 2007

Gabriela Řehulková

Poděkování

Touto cestou bych chtěla poděkovat vedoucí mé bakalářské práce PhDr. Mgr. Janě Veselé, CSc. Za cenné rady a poskytnuté materiály, které mi napomohly při zpracování této bakalářské práce.

Souhrn

Ve své bakalářské práci se věnuji problematice aktuálních otázek rozvoje regionu Opavsko se zaměřením na vzdělání a nezaměstnanost. V úvodních částech vysvětluji základní příčiny vzniku a realizace regionálního rozvoje a regionální politiky a také charakterizuji Opavsko z pohledu jak fyzicko-geografického tak socioekonomického. Dále v práci hodnotím úroveň vzdělání a míru nezaměstnanosti v regionu, zabývám se problematikou absolventů a mladistvých a jejich umístěním na trhu práce. V závěru zjištěné výsledky vyhodnocuji a formuluji doporučení pro další vývoj.

Summary

In my bachelor thesis I attend to the current issues of Opava region development with the emphasis on education and unemployment. In the introductory parts I explain the basic causes of the origin of regional development and regional policy as well as their realisation. I also try to characterize the Opava region from the physical-geographical and socio-economic point of view. Further in my work I evaluate the standard of education as well as the unemployment rate in the region. I also deal with the problems of the graduates and youngsters and their place in the employment market. In the conclusion I analyse the findings and define the recommendations for further development.

Obsah

ÚVOD	10
1 ÚVOD DO PROBLEMATIKY REGIONÁLNÍHO ROZVOJE	11
1.1 POJMOVÝ APARÁT	11
1.2 DŮVODY VZNIKU REGIONÁLNÍHO ROZVOJE	12
1.3 PROGRAM ROZVOJE REGIONU	13
1.4 STRATEGICKÁ VIZE REGIONÁLNÍHO ROZVOJE ČESKÉ REPUBLIKY DO ROKU 2010	14
1.4.1 Výchozí základna strategie	14
1.4.2 Strategická vize a její atributy	15
1.4.3 Globální cíle regionálního rozvoje	16
1.4.4 Problémové okruhy strategie	17
1.4.5 Zásady při naplňování strategických cílů	17
1.5 SHRNUÍ	18
2 REGIONÁLNÍ POLITIKA A JEJÍ DOPAD NA OBYVATELSTVO	19
2.1 PŘÍČINY VZNIKU	19
2.2 DEFINICE REGIONÁLNÍ POLITIKY	20
2.3 NÁSTROJE REGIONÁLNÍ POLITIKY	21
2.3.1 Makroekonomické nástroje	21
2.3.2 Mikroekonomické nástroje	22
2.4 SHRNUÍ	23
3 CHARAKTERISTIKA REGIONU OPAVSKO	24
3.1 GEOGRAFICKÁ POLOHA	24
3.2 KLIMATICKÉ PODMÍNKY	25
3.3 HOSPODÁŘSKÉ ZAMĚŘENÍ	25
3.4 PRŮMĚRNÁ MZDA V REGIONU	26
3.5 PODNIKÁNÍ V REGIONU	27
4 AKTUÁLNÍ OTÁZKY ROZVOJE OPAVSKA	28
4.1 VZDĚLÁNÍ	28
4.1.1 Absolventi škol a mladiství v evidenci ÚP	30
4.1.2 Obyvatelstvo se základním vzděláním	30
4.1.3 Obyvatelstvo se středním vzděláním	32
4.1.4 Obyvatelstvo s terciárním vzděláním	34
4.1.5 Shrnutí	36
4.2 NEZAMĚSTNANOST	37
4.2.1 Důležité podnikatelské subjekty	38
4.2.2 Vývoj počtu uchazečů a volných pracovních míst v regionu	39
4.2.3 Míra nezaměstnanosti	40
4.2.4 Vývoj celkové míry nezaměstnanosti	41
4.2.5 Vzdělanostní struktura nezaměstnaných	42
4.2.6 Shrnutí	43
4.3 REKVALIFIKACE, PORADENSTVÍ A APZ	44
4.3.1 Shrnutí	45
5 VYHODNOCENÍ SITUACE A ALTERNATIVY BUDOUCÍHO ROZVOJE	46
ZÁVĚR	50
SEZNAM LITERATURY	52
PŘÍLOHY	54

Seznam tabulek, obrázků, grafů a příloh

Seznam tabulek:

TABULKA 1: SROVNÁNÍ VÝVOJE PRŮMĚRNÉ MĚSÍČNÍ MZDY V KČ (K 31.12. DANÉHO ROKU)	26
TABULKA 2: MLADISTVÍ V EVIDENCI ÚP OPAVA K 30.4.2006.....	31
TABULKA 3: ABSOLVENTI NIŽŠÍHO STŘEDOŠKOLSKÉHO VZDĚLÁNÍ NA ÚP OPAVA K 30.4.2006.....	32
TABULKA 4: ABSOLVENTI STŘEDOŠKOLSKÉHO VZDĚLÁNÍ NA ÚP OPAVA K 30.4.2006	33
TABULKA 5: ABSOLVENTI ÚPLNÉHO STŘEDOŠKOLSKÉHO VZDĚLÁNÍ NA ÚP OPAVA K 30.4.2006.....	33
TABULKA 6: ABSOLVENTI VYŠŠÍHO ODBORNÉHO VZDĚLÁNÍ NA ÚP OPAVA K 30.4.2006.....	35
TABULKA 7: ABSOLVENTI VYSOKOŠKOLSKÉHO VZDĚLÁNÍ VEDENÍ NA ÚP OPAVA K 30.4.2006.....	35
TABULKA 8: SHRUTÍ, MLADISTVÍ CELKEM K 30.4.2006.....	36
TABULKA 9: SHRUTÍ, ABSOLVENTI ŠKOL CELKEM K 30.4.2006	36
TABULKA 10: PŘEHLED NEJVĚTŠÍCH FIREM NA OPAVSKU	38
TABULKA 11: POČET UCHAZEČŮ O ZAMĚSTNÁNÍ (V OSOBÁCH) A VOLNÁ PRACOVNÍ MÍSTA V OP ZA JEDNOTLIVÁ ČTVRTLETÍ ROKU 2005 A 2006.....	39
TABULKA 12: MÍRA NEZAMĚSTNANOSTI (V %)	41
TABULKA 13: VÝVOJ CELKOVÉ MÍRY NEZAMĚSTNANOSTI (05–06) PRO OKRESY MSK	42
TABULKA 14: OBCE S NEJVĚTŠÍ MÍROU NEZAMĚSTNANOSTI.....	49

Seznam obrázků:

OBRÁZEK 1: ZOBRAZENÍ NUTS II A NUTS III.....	12
OBRÁZEK 2: POLOHA OPAVSKA NA MAPĚ ČR	24
OBRÁZEK 3: MĚSTA OKRESU OPAVA.....	25
OBRÁZEK 4: PRŮMĚRNÁ MĚSÍČNÍ HRUBÁ MZDA NA ZAMĚSTNANCE V KČ ZA ROK 2005.....	26

Seznam grafů:

GRAF 1: ŠKOLSTVÍ V OKRESE OPAVA 2005/2006	29
GRAF 2: NEZAMĚSTNANOST V KRAJÍCH 2006.....	37
GRAF 3: ČTVRTLETNÍ VÝVOJ POČTU UCHAZEČŮ A VOLNÝCH PRACOVNÍCH MÍST V OP V LETECH 2005 A 2006.....	40
GRAF 4: SROVNÁNÍ DLOUHODOBÉHO VÝVOJE MÍRY NEZAMĚSTNANOSTI	41
GRAF 5: NEUMÍSTĚNÍ UCHAZEČI O ZAMĚSTNÁNÍ PODLE VZDĚLÁNÍ	42

Seznam příloh:

PŘÍLOHA A: CÍLE STRATEGIE REGIONÁLNÍHO ROZVOJE ČR.....	54
PŘÍLOHA B: SCHÉMA A POPIS VZDĚLÁVACÍHO SYSTÉMU ČESKÉ REPUBLIKY	55
PŘÍLOHA C: NEZAMĚSTNÁNÍ ABSOLVENTI VYSOKOŠKOLSKÉHO VZDĚLÁNÍ EVIDOVÁNÍ NA ÚP OPAVA K 30.4.2006.....	57
PŘÍLOHA D: VZDĚLANOSTNÍ STRUKTURA ABSOLVENTŮ K 30.4.2006 EVIDOVANÝCH NA ÚP OPAVA	58
PŘÍLOHA E: NEZAMĚSTNANOST PODLE KRAJŮ A OKRESŮ V ČR K 31. 12. 2006	59
PŘÍLOHA F: MÍRA NEZAMĚSTNANOSTÍ 2006.....	60
PŘÍLOHA G: VÝVOJ CELKOVÉ MÍRY NEZAMĚSTNANOSTI V LETECH 2005-2006	61
PŘÍLOHA H: KVALIFIKAČNÍ STRUKTURA NEZAMĚSTNANÝCH ABSOLVENTŮ PROBLÉMOVÝCH SKUPIN.....	62

Seznam použitých zkratek

APZ – aktivní politika zaměstnanosti

ČR – Česká republika

ČSÚ – Český statistický úřad

EAO – ekonomicky aktivní obyvatelstvo

ESF – Evropský sociální fond

EU – Evropská unie

HDP – hrubý domácí produkt

MSK – moravskoslezský kraj

OP – okres Opava

SOU – střední odborné učiliště

SOS – střední odborná škola

ÚP – Úřad práce

Úvod

Problematika regionálního vývoje byla v minulosti značně opomíjena. Zatímco v ostatních zemích Evropy má regionální výzkum i regionální politika velkou tradici, u nás se poněkud opožděně začíná dostávat do popředí zájmu politiků i odborníků v průběhu druhé poloviny 90. let 20. století a to vlivem společenské a ekonomické přeměny systému, v které došlo k prohlubování rozdílů mezi regiony. Za nejdůležitější indikátor těchto regionálních problémů je považována nezaměstnanost.

Stejně tak se rozvíjel i okres Opava, ve kterém jsem vyrůstala, mám k této oblasti citový vztah a kterým se zabývám ve své bakalářské práci s názvem „Aktuální otázky rozvoje regionu Opavsko se zaměřením na vzdělání a nezaměstnanost“. Také tady jsou znát výrazné rozdíly v míře nezaměstnanosti mezi částmi tohoto regionu.

Hlavním cílem mé bakalářské práce je zhodnotit úroveň vzdělání a nezaměstnanosti na Opavsku. Zaměřuji se na absolventy škol a mladistvé a zkoumám jejich uplatnění na trhu práce, včetně snahy příslušného úřadu práce pomoci této skupině uchazečů o nalezení zaměstnání.

Mého cíle chci dosáhnout prostřednictvím analýzy trhu práce v tomto okrese, rozbořením vzdělávací struktury tj. dostupných škol a oborů a také analýzou uplatnění jednotlivých stupňů vzdělání na trhu práce.

Má práce je rozdělena do pěti částí. V první kapitole uvádím důvody a příčiny realizace regionálního rozvoje. Dále stručný přehled současného základního dokumentu regionální politiky *Strategie regionálního rozvoje*, která obsahuje analýzu současného stavu, charakterizuje silné a slabé stránky v rozvoji jednotlivých krajů a okresů, a zejména formuluje strategické cíle rozvoje České republiky. Na ní navazuje kapitola, v níž podávám ve stručnosti podstatu a definice regionální politiky, která s regionálním rozvojem velmi úzce souvisí. Ve třetí kapitole se zabývám charakteristikou Opavska a to z pohledu jak fyzicko-geografického, tak socioekonomického. Čtvrtá kapitola je věnována podrobnější analýze stanovených problémových oblastí na něž jsem se zaměřila a v poslední části se věnuji zjištěným nedostatkům a doporučením pro další vývoj ve vztahu k zaměstnanosti absolventů a mladistvých.

Struktura bakalářské práce je ukončena závěrem, bibliografií a přílohami.

1 Úvod do problematiky regionálního rozvoje

1.1 Pojmový aparát

Dlouhodobě udržitelný rozvoj - jde o takový způsob rozvoje, který uspokojuje potřeby přítomnosti, aniž by oslaboval možnosti budoucích generací naplňovat jejich vlastní potřeby

Nomenklatura – jiným slovem názvosloví, jde o seznam používaných názvů vztahujících se k prvkům určitého celku, uspořádaný často jen formálně

Region – komplex vznikající regionální diferenciací krajinné sféry, čili rozdělením zemského povrchu na určité části. Tato diferenciacie může být pochopitelně přirozená, vycházející z vlastností zemského povrchu, nebo umělá, vytvořená člověkem

Strategický cíl - představuje směrný ukazatel pro rozvoj objektu strategie

Subsidiarita – je princip, podle něhož rozhodnutí a zodpovědnost musí být na tom stupni politického systému, který je nejbližší občanům, v některých demokraciích je tento princip zakotven v ústavě

SWOT analýza – standardní metoda používaná k prezentaci analytických poznatků o nejrůznějších objektech zkoumání. Jejím principem je jednoduchá, avšak výstižná a pokud možno vyčerpávající a objektivní charakteristika silných a slabých stránek zkoumaného objektu a jeho možných příležitostí a ohrožení

Systém NUTS – název NUTS je všeobecně používaný termín. Jedná se o tzv. nomenklaturu územních statistických jednotek (z francouzského *La nomenclature des unités territoriales statistiques*). Význam NUTS je pro statistické potřeby EU (sleduje např.: míru nezaměstnanosti, výpočet regionálního HDP, populační údaje) a kvůli zařazení regionů různé úrovně pod jednotlivé cíle v rámci regionální politiky. Systém NUTS má na našem území pět úrovní:

- NUTS I – zahrnuje celé území ČR - 1 jednotka
- NUTS II – jedná se o regiony soudržnosti – 8 jednotek (obrázek č. 1 - zeleně zvýrazněné)
- NUTS III – 14 krajů, také zobrazených v obrázku č. 1
- NUTS IV – představuje 77 okresů

- NUTS V – jsou obce, kterých je cca. 6250

Obrázek 1: Zobrazení NUTS II a NUTS III

1.2 Důvody vzniku regionálního rozvoje

Při svém vzniku v roce 1918 trpělo Československo extrémními regionálními rozdíly. Zatímco západní části Československa byly tvořeny vysoce rozvinutými Čechami, koncentrujícími značnou část hospodářského potenciálu celého Rakousko-Uherska, a poměrně vyspělou Moravu, východní část tehdejšího státu tvořilo sociálně i ekonomicky slabé Slovensko a také Podkarpatská Rus, která patřila k nejzaostalejším regionům celé tehdejší Evropy a která trpěla nejen vysokou mírou nezaměstnanosti, ale i negramotnosti.¹

Od druhé poloviny 90. let se tak v České republice zvyšuje naléhavost studia regionálních problémů a nutnost jejich řešení, a to jak z vnitřních, tak i z vnějších příčin.²

- **Vnitřní příčiny** stimulují zájem o regionální problematiku, jde o rychlý nárůst nezaměstnanosti doprovázený výrazným růstem rozdílů v míře nezaměstnanosti mezi regiony. Zájem o výsledky regionálního výzkumu také vyplývá z nemalé

¹ Míra nezaměstnanosti činila v roce 1921 na Podkarpatské Rusi 50,2% oproti 2,4% v Čechách, 3,1% na Moravě 3,7% ve Slezsku a 15,0% na Slovensku – Ročenka 1930, viz též Korčák 1935.

² Blažek, J. Uhlíř, D. *Teorie regionálního rozvoje – nástin, kritika, klasifikace*. Praha: Karolinum, 2002, str. 10

poptávky ze strany různých subjektů regionálního rozvoje pro zpracování strategií lokálního nebo regionálního rozvoje, které jsou pořizovány z důvodu potřeby koordinace rozvoje příslušného územního celku, avšak také proto, že zpracování těchto dokumentů je základní podmínkou pro získání prostředků na realizaci investičních projektů z různých zdrojů či fondů.

- **Vnější faktory** také podporují zájem o regionální problematiku, jde především o ambici vstupu ČR do EU, kde je regionálnímu výzkumu i regionální politice věnována značná a systematická pozornost. Je vyvíjen zřetelný tlak na vytvoření moderní a efektivní regionální politiky v kandidátských zemích. Na tuto oblast jsou také zaměřeny nemalé zdroje v rámci tzv. předvstupní strukturální pomoci pro kandidátské země.

1.3 Program rozvoje regionu

Návrh programu rozvoje regionu zpravidla zpracovává subjekt státní správy, perspektivně i regionální samosprávy a za eventuální podpory centrální státní správy, např. Ministerstva pro místní rozvoj České republiky. Zaměření a struktura programu vyplývají jednak z požadavků zadavatele, jednak z aplikace běžných přístupů k regionální politice v Evropské unii.

Cílem programu je identifikovat rozvojové předpoklady a problémy, vypracovat strategii regionálního rozvoje a poskytnout náměty na projekty k podpoře hospodářského a sociálního rozvoje. Výsledný materiál by měl umožnit, aby byly pro akceleraci podnikání a usměrnění vývoje osídlení příznivým směrem vhodně vytvořeny předpoklady a možnosti regionálního rozvoje. Současně by měl také umožnit, aby budoucí rozvoj podnikání a osídlení byl ohleduplný ke kvalitám životního prostředí, tj. ke krásám volné a obyvatelné krajiny.

Návrh programu rozvoje okresu zpravidla sestává ze dvou částí. První část obsahuje podrobné analýzy tj. SWOT analýzy, hodnocení mikroregionů a rozvojových center. V druhé části jsou uvedeny předpoklady, problémy, strategie rozvoje a projekty. V přílohách programu by měly být podrobně dokumentovány dílčí výsledky.

V roce 2000 byla na žádost tehdejší vlády České republiky vypracována strategie regionálního rozvoje České republiky. Tento střednědobý programový

dokument, který formuluje přístup státu k podpoře regionálního rozvoje, je také rozdělen do dvou částí. Druhá část tohoto programu, zabývající se problémy a rozvojem, je stručně uvedena v následujících podkapitolách.

1.4 Strategická vize regionálního rozvoje České republiky do roku 2010

Tato vize je základním strategickým východiskem deklarujícím:

- kde, na jaké úrovni vůči vyspělým zemím, Česká republika v současnosti je (viz odstavec 1.4.1)
- kam by Česká republika realizací rozvojové strategie v daném časovém horizontu měla dospět (odstavec 1.4.2)
- jaké globální cíle si pro regionální rozvoj Česká republika stanovuje (odstavec 1.4.3)
- problémové okruhy (kritické oblasti) regionální strategie, na které musí být soustředěna hlavní pozornost (odstavec 1.4.4)³

1.4.1 Výchozí základna strategie

Česká republika je moderním evropským státem. Způsobem života, kulturou, vzdělaností a bohatou historií se řadí mezi vyspělé země Evropy.

Nynější zaostávání České republiky za zeměmi Evropské unie, i za těmi, které v první polovině tohoto století ve všech směrech vysoce převyšovala, je způsobeno její čtyřicetiletou izolací od vyspělých zemí světa, současnou nezbytností hluboké a mnohdy velmi složité přeměny celé společnosti a malou výkonností ekonomiky. Malá výkonnost ekonomiky patří v současné době mezi příčinu nejzávažnější.

Česká republika je státem s dlouhodobými zkušenostmi s regionálním uspořádáním. Regionální uspořádání přispělo k tomu, že Česká republika dnes nemá žádný totálně zaostalý region. Jednotlivé regiony však vůči sobě vykazují jisté rozdílnosti (disparity), jejichž přetrvávání resp. prohlubování by v budoucnosti působilo hospodářsky slabým regionům a v konečném důsledku celému státu značné potíže. Týká se to především ekonomické výkonnosti regionů (podílu regionů na tvorbě HDP), životního prostředí a vývoje zaměstnanosti.

³ Strategie regionálního rozvoje ČR: <http://www.mmr.cz/index.php?show=001024004000>

Přistoupení České republiky k Evropské unii zakládá novou strategickou pozici i v regionálním rozvoji. Pojímání České republiky jako regionu NUTS 1 vyžaduje řešit řadu problémů, které nemají charakter rozdílů v meziregionálním srovnání v rámci státu. Disparitou je komparativní úroveň některých ukazatelů při srovnávání průměru České republiky s průměrem Evropské unie.

Na úrovni NUTS 3 jsou existující regionální rozdílnosti dosti silně polarizovány mezi Prahou a zbytkem republiky. Disparity hlavního města Prahy vůči republikovému průměru jsou převážně v kladném směru. Rozdíly jsou v některých ukazatelích např. nezaměstnanost, mzdy tak velké, že významně deformují průměr České republiky a tím i poznání naléhavosti řešení některých regionálních problémů. Tento rozdíl se v období několika posledních let stále zvětšuje, a to například v oblastech HDP, průměrná mzda, zaměstnanost.

1.4.2 Strategická vize a její atributy

V horizontu strategie, tj. okolo roku 2010, chce být Česká republika plnoprávným, ekonomicky výkonným členem Evropské unie s parametry blízcími se průměru "Unie" ve všech základních kritériích tj. HDP na obyvatele, zaměstnanost, sociální zabezpečení ap. se způsobem a kvalitou života odpovídajícími naší historické tradici a postavení České republiky v Evropě. Chce být regionem Evropské unie, který dosáhne takové úrovně, že již nebude mít nárok na podpory pro zaostalé regiony. Současné příslušnosti mezi země čerpající podpory využije pro nastartování dlouhodobě udržitelného rozvoje využívajícího veškerý pozitivní rozvojový potenciál České republiky. K tomu také bude aktivovat všechny vnitřní využitelné zdroje regionů i státu.

Nenaplnění této vize by při volném pohybu výrobních faktorů v rámci Evropské unie mělo za následek rychlý růst meziregionálních disparit a nežádoucích migračních toků, jejichž negativní projevy by zaznamenala nejen Česká republika, ale i nejvyspělejší země Evropské unie.

Základní rovinou strategie regionálního rozvoje České republiky jsou kraje. Tomu jsou podřízeny základní filosofie, přístupy a principy, na kterých je Strategie regionálního rozvoje České republiky založena. Hlavní atributy (charakteristické znaky) Strategie regionálního rozvoje České republiky jsou:

- **uplatnění principu subsidiarity a mobilizace vlastních zdrojů regionů**

Vytvoření adekvátního institucionálního zázemí v regionech a vytvoření potřebného legislativního rámce vymezujícího působnost krajských správních a samosprávných orgánů v regionálním rozvoji.

- **úzká sektorová (odvětvová) a regionální dělba práce a spolupráce**

Významným atributem této strategie je podstatné prohloubení sektorové (resortní, odvětvové) a regionální spolupráce resp. koordinace, zejména v ekonomické sféře. Hlavním nástrojem k tomu budou střednědobé programy rozvoje a sektorové a regionální operační programy, které budou nejbližší navazující fází rozpracování strategie. Klíčovým požadavkem jejich tvorby musí být jejich sladěnost a schopnost se doplňovat.

- **vytváření rovných šancí pro všechny regiony**

Významnost atributu vytváření rovných šancí je spatřována především v tom, že důsledné uplatňování tržních principů v ekonomice povede samo o sobě k prohlubování regionálních disparit. Jejich eliminace bude záviset převážně na vnitřních regionálních aktivitách – aktivitách rozhodujících regionálních subjektů. Tyto subjekty musí mít rovné šance v přístupu a využívání všech vnějších akceleratorů regionálního rozvoje tj. informací, nástrojů, zdrojů, pobídek apod.

- **vytváření základního rámce pro rozvoj spolupráce v rámci Evropské unie**

Význam Strategie v jejím celkovém pojetí je také v tom, že vytváří základní rámec pro formování regionální politiky České republiky komplementární s regionální politikou Evropské unie. To umožní skloubení vlastních zájmů a potřeb jednotlivých regionů a České republiky s naplňováním konvergenčních kritérií Evropské unie a také účinnou kombinaci aktivovatelných zdrojů regionů, státu a fondů Evropské unie s vnitřními i zahraničními zdroji soukromých investorů.

1.4.3 Globální cíle regionálního rozvoje

Pro naplnění strategické vize regionálního rozvoje České republiky do roku 2010 jsou stanoveny tyto globální cíle:

- Dosažení regionální ekonomické a institucionální úrovně, ekonomické, sociální a kulturní povznesení regionů České republiky na úroveň srovnatelnou s vyspělými regiony Evropy při respektování principu udržitelného rozvoje.

-
- Zavedení a stabilizace funkčního regionálního uspořádání České republiky.
 - Vytvoření mechanismů aktivace vnitřních zdrojů regionů, mechanismů rozpoznávání nebezpečných regionálních rozdílů a nástrojů vytvářejících podmínky pro jejich eliminaci, resp. zmírňování.

1.4.4 Problémové okruhy strategie

Základní množinu problémů, na které strategie musí být systematicky zaměřena, se jeví účelné rozčlenit do šesti problémových okruhů (klíčových resp. kritických oblastí).

Základní problémové okruhy Strategie regionálního rozvoje České republiky do roku 2010 jsou vymezeny takto:

- Problémový okruh 1 : Národohospodářské aspekty a vnější vztahy
- Problémový okruh 2 : Ekonomický potenciál
- Problémový okruh 3 : Lidský potenciál
- Problémový okruh 4 : Technická vybavenost a obsluha území
- Problémový okruh 5 : Životní prostředí
- Problémový okruh 6 : Cestovní ruch

1.4.5 Zásady při naplňování strategických cílů

Při naplňování strategických cílů, strategických směrů a rozvojových aktivit jsou důsledně uplatňovány tři hlavní zásady trvalé udržitelnosti:

- minimalizace nároků na čerpání neobnovitelných a šetrné využívání obnovitelných přírodních zdrojů, surovin, energie a minimalizace záboru území,
- minimalizace negativních vlivů na prostředí, emisí do ovzduší a vod, kontaminace půd, produkce odpadů i hlukové zátěže a minimalizace potencionálních rizik a havárií,
- důsledná ochrana, případné zmnožení a zkvalitnění základního přírodního a lidského kapitálu.

1.5 Shrnutí

Regionální rozvoj byl v České republice do první poloviny 90. let velmi zanedbáván, z tohoto důvodu vznikla potřeba regionální problémy řešit, a to jak z vnitřních příčin představujících rychlý nárůst nezaměstnanosti, tak i z vnějších faktorů, kterým je především ambice ČR v EU. Pro realizaci regionálního rozvoje se zapracovávají nejrůznější programy rozvoje regionu, jejichž cílem je identifikovat rozvojové předpoklady a problémy, vypracovat strategii a náměty regionálního rozvoje.

Návrh strategie regionálního rozvoje České republiky vytvořený v roce 2000 na žádost vlády, reflektuje, že do roku 2010 budou pro regionální rozvoj České republiky dominantní tři skupiny rozvojových aktivit reprezentující deklarované globální cíle strategie – **zapojení České republiky do evropských struktur** s co nejmenšími otřesy způsobenými české ekonomice, **znovuzavedení a stabilizace krajského zřízení** v České republice a potřeba **řešení** stále narůstajících **regionálních disparit**.

Realizace této strategie byla dekomponována do šesti problémových okruhů, v rámci nichž bylo definováno šestnáct strategických cílů regionálního rozvoje České republiky. Dekompozice cílů podle jednotlivých problémových okruhů je patrná ze schématu uvedeného jako příloha A: Cíle strategie regionálního rozvoje ČR. Při realizaci strategických cílů, strategických směrů a rozvojových aktivit se klade důraz na důsledné uplatňování tří hlavních zásad trvalé udržitelnosti.

2 Regionální politika a její dopad na obyvatelstvo

2.1 Příčiny vzniku

V regionální struktuře jakéhokoliv státu, můžeme nalézt vedle prosperujících regionů s vysokou životní úrovní většinou i řadu regionů s podprůměrnou ekonomickou výkonností, s vysokou nezaměstnaností a dalšími sociálními problémy. Příčiny meziregionálních rozdílů a vzniku tzv. problémových regionů jsou různorodé a projevují se v řadě forem, nicméně můžeme rozlišit tři hlavní typy těchto regionů:

- **Regiony nedostatečně vybavené přírodními zdroji**

Patří sem většinou odlehlé části jednotlivých zemí, kde nepříznivé přírodní podmínky umožnily v minulosti pouze extenzivní formy zemědělství a tato orientaci přetrvala dodnes. Takovýto zemědělský region, který není přitažlivý pro expanzi průmyslu, nemůže poskytnout svému obyvatelstvu životní úroveň srovnatelnou s ostatními částmi státu. K zvratu ve vývoji tohoto typu regionů je potřeba zvýšení životní úrovně v ostatních regionech za předpokladu, že region je přitažlivý pro cestovní ruch, který může být mnohdy jediným stimulem celkového ekonomického oživení.

- **Regiony s nedostatečným využitím vlastních zdrojů**

Nízké využití vlastních zdrojů je způsobeno obvykle nedostatkem kapitálu. Zlepšení závisí zejména na ekonomické situaci v jiných částech a na technologickém pokroku, tak aby se využití územních zdrojů stalo ekonomicky schůdné.

- **Regiony se stagnujícími či upadajícími základními odvětvími**

Jde o regiony, které v minulosti patřily mezi nejvyspělejší, avšak změny ve struktuře poptávky způsobily stagnaci či úpadek tradičních průmyslových odvětví, jde především o těžbu uhlí, energetika, hutnictví, textilní výroba, těžké strojírenství. Tyto regiony se obvykle vyznačují:

- rostoucí mírou nezaměstnanosti
- klesající ekonomickou úrovní ve srovnání s ostatními regiony
- nízkou mírou ekonomické aktivity, zejména v případě žen

-
- vysokou mírou emigrace
 - neadekvátní infrastrukturou

Existence příliš velkých rozdílů v sociálně-ekonomické úrovni mezi jednotlivými regiony podvazuje další ekonomický rozvoj v rámci celého státu. Ve většině zemí s tržní ekonomikou se proto přistoupilo k formulaci a praktické realizaci regionální politiky. Jejím prvořadým cílem je vytvořit podmínky pro odstranění nebo alespoň zmírnění nadměrných rozdílů ve vývoji jednotlivých částí státu a dosažením vyvážené regionální struktury přispět ke zvýšení konkurenceschopnosti národní ekonomiky v mezinárodním měřítku.⁴

2.2 Definice regionální politiky

Přestože se vznik regionální politiky datuje do 30. let tohoto století, dodnes nedošlo v teorii ani v praxi alespoň k rámcovému sjednocení názorů na obsahové vymezení tohoto pojmu, tak aby měl relativně univerzální platnost.

Z desítek různorodých definic uvedu několik základních:

- Ve výkladovém slovníku „Dictionary of Human Geography“ (Goodall, B., 1987) je regionální politika definována jako „součást státní politiky, ovlivňující rozmístění hlavních ekonomických zdrojů a aktivit na celém území státu nebo v jeho části. Regionální politika zahrnuje opatření napomáhající jednak růstu stupně ekonomické aktivity území, kde je vysoká nezaměstnanost a malé naděje na přirozený ekonomický růst, a na druhé straně opatření sloužící kontrole ekonomických aktivit v územích s nadměrným růstem“. [7]
- V knize *Regional Policy: A European Approach* (Vanhove, N., Klaassen, L. H., 1987) je uvedena následující definice: „Regionální politika představuje všechny veřejné intervence vedoucí ke zlepšení geografického rozdělení ekonomických činností, respektive se pokouší napravit určité prostorové důsledky volné tržní ekonomiky ve smyslu dosažení dvou vzájemně závislých cílů: ekonomického růstu a zlepšení sociálního rozdělení ekonomických efektů.“ [7]

⁴ Kadeřábková, J. Mates, P. *Úvod do regionálních věd a veřejné správy*. Praha: CODEX BOHEMIA, 1998, ISBN 80-85963-69-8, str. 71-73

-
- Učební text *Základy prostorové ekonomiky* (Matoušková, Z. a kol., 1992) charakterizuje regionální politiku jako „soubor opatření a nástrojů, pomocí kterých má dojít ke zmírnění nebo odstranění rozdílů v ekonomickém rozvoji dílčích regionů“. [7]

V České republice je regionální politika chápána jako „koncepční činnost státu, regionálních a místních orgánů, jejímž cílem je přispívat k vyváženému a harmonickému rozvoji jednotlivých regionů ČR, ke snižování rozdílů mezi úrovněmi rozvoje jednotlivých regionů a ke zlepšení regionální hospodářské struktury“ (Zásady regionální politiky vlády, přijaté usnesením vlády ČR č. 235 z 8. 4. 1998).⁵

2.3 Nástroje regionální politiky

Nástroje regionální politiky se obvykle člení do dvou základních skupin, a to na nástroje makroekonomické a mikroekonomické povahy.

2.3.1 Makroekonomické nástroje

Užití makroekonomických nástrojů je pro řešení regionálních problémů silně omezeno ostatními národohospodářskými cíli, zejména udržením inflace na žádoucí úrovni, vyrovnaností platební bilance, případně realizací cílů průmyslové či agrární politiky.⁶

- Při realizaci **fiskální politiky** dochází vždy prostřednictvím státního rozpočtu k meziregionálnímu přerozdělování. Mechanismus této redistribuce spočívá v systému daní a odvodů na jedné straně a ve struktuře výdajů státního rozpočtu na druhé straně.
- U **monetární politiky** je hlavní součástí ovlivňování množství peněz v ekonomice. Její využití pro řešení regionálních problémů je velmi přísně omezené vzhledem k jejím negativním vlivům na inflaci. Regionalizace monetární politiky se může

⁵ Kadeřábková, J. Mates, P. *Úvod do regionálních věd a veřejné správy*. Praha: CODEX BOHEMIA, 1998, ISBN 80-85963-69-8, str. 74

⁶ Kadeřábková, J. Mates, P. *Úvod do regionálních věd a veřejné správy*. Praha: CODEX BOHEMIA, 1998, ISBN 80-85963-69-8, str. 83

provádět prostřednictvím usnadnění přístupu k úvěrům ve vybraných regionech, tedy regionalizací objemů poskytovaných úvěrů, výše úrokové míry, ale i lhůt splatnosti.

- A jako poslední **protekcionismus** je především státní ovlivňování dovozů prostřednictvím dovozních limitů a cel. Znamená to uvalit dovozní limity a cla na produkty, jejichž výroba je prostorově koncentrována v upadajících regionech. Smyslem opatření je orientovat poptávku na domácí produkci. Působnost těchto opatření je obvykle časově omezena na co nejkratší dobu. Podnikům je tak dána možnost ke zvýšení produktivity práce, snížení nákladů, zlepšení kvality atd.

2.3.2 Mikroekonomické nástroje

Hlavním posláním těchto nástrojů je ovlivňovat rozhodování ekonomických subjektů o jejich prostorové lokalizaci. Podle toho, na který ekonomický subjekt jsou nástroje zaměřeny, je lze rozdělit do dvou základních skupin:

- **Nástroje realokace pracovních sil**

Pracovní síla nereaguje okamžitě a bezprostředně na meziregionální rozdíly ve mzdách a v míře nezaměstnanosti. Podporovat emigraci z upadajících regionů nemusí být účelné a žádoucí, protože odliv obyvatelstva znamená vždy ještě hlubší depresi v rozvoji. Z tohoto důvodu bývají nástroje zaměřeny spíše na přilákání kapitálu do problémového území, tvorbou nových pracovních příležitostí a tím stabilizaci obyvatelstva v regionu.

- **Nástroje realokace kapitálu**

Úkolem je ovlivnění tvorby nových pracovních příležitostí v regionu. Toho je možné dosáhnout buď prostřednictvím již zavedených firem, nebo přilákáním nových firem.

Zavedeným firmám mají nástroje napomoci buď k rozšíření stávající výroby, pokud je konkurenceschopná a perspektivní, nebo jejímu převedení na jiný druh produkce, tedy usnadnit změnu výrobního programu.

Nástroje orientované na přitažení nových firem vycházejí z předpokladu, že mnoho ekonomických činností je prostorově neutrálních a že se mohou efektivně rozvíjet v poměrně širokém spektru alternativních lokalit. Tyto nástroje mohou působit buď na přemístění pracovních míst z regionů, kde existuje jejich přebytek ve vztahu k počtu pracovních sil, nebo na zakládání nových firem v daném regionu.

2.4 Shrnutí

Ve struktuře všech států existují regiony vyznačující se různými rozdílnostmi, ať už ekonomickými či sociálními. Příčiny vzniku těchto meziregionálních disparit jsou různé. Mohou být způsobeny např. polohou regionu, nepříznivými přírodními podmínkami, nedostatkem kapitálu, stagnujícím či upadajícím tradičním průmyslovým odvětvím aj.

Značné ekonomicko-sociální rozdíly mezi regiony mají dopad na celkový ekonomický vývoj státu. Z tohoto důvodu se přistoupilo k realizaci regionální politiky, která by měla přispět k odstranění nebo alespoň zmírnění nadměrných rozdílů ve vývoji částí státu.

Pro realizaci této regionální politiky se užívají nástroje, které se člení do dvou základních skupin, makroekonomické a mikroekonomické nástroje.

3 Charakteristika regionu Opavsko

3.1 Geografická poloha

Opavsko je region na pomezí Slezska a Moravy, kterému dominují řeky Opava a Moravice. Jeho rozloha 1 144 km² se rozprostírá na úpatí Nízkého Jeseníku mezi Kružberskou vodní nádrží a Ostravou. Leží na severovýchodě republiky, při hranici s Polskem, ve střední části Moravskoslezského kraje. Na západě sousedí s Bruntálskem, na jihu s Olomouckem, na jihovýchodě s Novojičínskem a regionem Ostrava-město, na severu jej vymezuje česko-polská hranice.

Obrázek 2: Poloha Opavska na mapě ČR

Na Opavsku, jehož součástí je i správní obvod obce s rozšířenou působností Opava, žije asi 181 000 obyvatel, hustota zalidnění je 159 obyvatel/ km². Z celkového počtu 80-ti obcí má 7 statut města. Jsou jimi Opava, Vítkov, Hradec nad Moravicí, Kravaře, Hlučín, Budišov nad Budišovkou a Dolní Benešov. Poloha těchto měst je zobrazena v obrázku 3: Města okresu Opava. Podíl městského obyvatelstva činí 56 %.

Obrázek 3: Města okresu Opava

3.2 Klimatické podmínky

Region se nachází v nadmořské výšce pohybující se v rozmezí od 200 do 750 m. n. m. Co se týká podnebí, řadíme tuto oblast mezi mírně teplé oblasti v níž roční průměrná teplota vzduchu je 7 – 8 °C, počet dní se sněhovou pokrývkou se pohybuje okolo 60. – 80., počet letních dnů je 40 – 50, průměrný úhrn srážek dosahuje cca 600 mm na m².

3.3 Hospodářské zaměření

Z hospodářského hlediska patří tato oblast stále k zemědělsko-průmyslovým. Je rozdělena do tří základních podoblastí.

- **Opava** – centrální oblast kolem okresního města zabírající zhruba polovinu oblasti s koncentrovanou průmyslovou výrobou a dobrými podmínkami pro zemědělskou produkci v rostlinné i živočišné výrobě
- **Hlučín** – hustě osídlená část tvořená souvislým pásem velkých obcí, návaznost na vývoj v ostravské průmyslové aglomeraci, nedostatek pracovních příležitostí
- **Vítkov** – nízká hustota osídlení, malé zastoupení průmyslu a s tím související trvalý nedostatek volných pracovních míst, nízká vzdělanostní struktura obyvatel, rostoucí rozsah dlouhodobé nezaměstnanosti

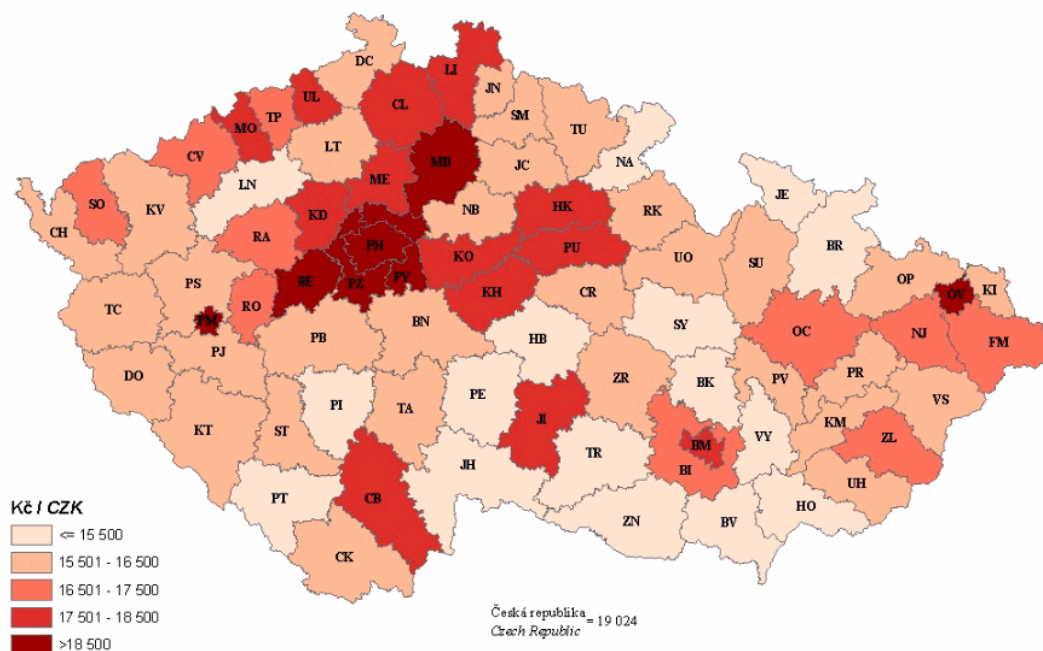
3.4 Průměrná mzda v regionu

Průměrná hrubá mzda na zaměstnance dosáhla na Opavsku v roce 2005 15 733 Kč a řadí se tak na 51. příčku (kde 1. je nejlepší) v rámci okresů ČR (republikový průměr za rok 2005 představuje 19 024 Kč). Proti průměru za rok 2003 se nominální mzda v okrese zvýšila o 1 360 Kč a v pomyslném žebříčku si okres Opava polepšil o devět míst. Průměr za Moravskoslezský kraj také za rok 2005 je 17 618 Kč. V tabulce č. 1 je uvedeno srovnání vývoje průměrné měsíční mzdy s Moravskoslezským krajem, jejímž je Opavsko součástí, a Českou republikou. Obrázek představuje grafické zobrazení výše průměrné měsíční mzdy zaměstnance za jednotlivé okresy ČR za rok 2005.

Tabulka 1: Srovnání vývoje průměrné měsíční mzdy v Kč (k 31.12. daného roku)

	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Opava	8 746	9 646	10 204	11 013	11 664	12 804	13 237	14 373	15 515
Moravsko-slezský kraj	9 787	10 719	10 931	12 506	13 096	14 284	14 923	15 837	17 311
Česká republika	9 684	10 698	11 706	12 665	13 484	15 125	15 857	16 920	18 582

Zdroj: Český statistický úřad

Zdroj: ČSÚ

Obrázek 4: Průměrná měsíční hrubá mzda na zaměstnance v Kč za rok 2005

3.5 Podnikání v regionu

Opavsko je střediskem potravinářského, strojírenského a papírenského průmyslu. Je zde rozvinuta výroba léčiv a chemických substancí, barev a laků, potravinářství - výroba trvanlivého pečiva, mrazírny, cukrovar, pivovar, pekárny i masný průmysl. Kovo zpracující průmysl a strojírenství je orientováno na důlní stroje, hydraulická zařízení, armatury, dále různé komponenty pro automobilový průmysl a stavebnictví či montované haly. Významné je též odvětví polygrafie a v posledních letech se rozšířil také elektrotechnický průmysl, opravárenství a služby včetně nákladní a osobní dopravy.

Počet podnikatelských subjektů všech právních forem reálně zde podnikajících se pohybuje okolo 14 tisíc. Ve větších firmách nad 25 zaměstnanců je v posledních letech zaznamenán roční pokles zaměstnanců. Došlo ke snížení zaměstnanosti v odvětvích, ve kterých se projevuje sezónnost prací – zejména zemědělství, lesnictví, stavebnictví, pokles vykázaly také telekomunikace. Počet osob samostatně výdělečně činných trvale roste. Obdobný vývoj je u tzv. malých organizací.

Prodejní plocha obchodní sítě včetně supermarketů a hypermarketů přesahuje evropský průměr. V okrese je množství poboček bank a pojišťoven. Zdravotnictví představují dvě nemocnice, Psychiatrická léčebna, Polikliniky, Zdravotnická záchranná služba a četné soukromé ordinace. Sociální služby poskytuje několik penzionů a Charita Opava aj.

4 Aktuální otázky rozvoje Opavska

V této části mé práce hodnotím úroveň vzdělání v oblasti, uvádím zde také obecný celorepublikový vývoj a charakter. Podrobněji rozeberu jednotlivé stupně vzdělání, rozdělené do tří úrovní podle aktuální struktury vzdělávacího systému v ČR, viz příloha B: Schéma a popis vzdělávacího systému České Republiky. Dále se věnuji především číselným údajům o nezaměstnanosti jak na území celé České Republiky, Moravskoslezského kraje, tak okresu Opava. Z dostupných informací zde hodnotím aktivitu Úřadu práce Opava při pomoci absolventům a mladistvím uplatnit se na trhu práce, jejich poradenskou činnost a rekvalifikační programy.

4.1 Vzdělání

Vzdělanost je důležitým ukazatelem kvality lidských zdrojů, lepší vzdělanostní struktura obyvatelstva bývá považována za předpoklad úspěšného sociálního a ekonomického rozvoje. Vzdělanostní struktura se v ČR stále zlepšuje, což se projevuje postupným poklesem zastoupení osob se základním a naopak nárůstem podílu osob s minimálně středoškolským vzděláním s maturitou.

V souladu s naznačeným trendem:

- klesá podíl osob se středním vzděláním bez maturity, i přesto ale dosud tato skupina obyvatelstva v rámci ČR jednoznačně dominuje - mimo jiné i touto skutečností lze v komparaci se západoevropskými státy doložit horší úroveň vzdělanosti v ČR
- roste podíl osob se středním vzděláním s maturitou, byť dosud tato skupina obyvatelstva v rámci ČR nedominuje
- roste podíl vysokoškoláků, zastoupení této skupiny na obyvatelstvu ČR je dosud ve srovnání se západoevropskými státy nižší

Ve školním roce 2005/2006 navštěvovalo v okrese Opava 25 359 žáků celkový počet 105 škol. Z toho 16 557 žáků připadá na základní vzdělání. Dalších 8 575 žáků je rozprostřeno mezi gymnázia, střední odborné školy a učiliště, z nichž největší podíl představující 46% (tj. 3 948 osob) zaujímají žáci středních odborných škol, v pořadí druhým jsou střední odborná učiliště v procentuální míře 31,4% (2 690 osob) a poslední gymnázia odpovídající 22,6% (v počtu 1 937 žáků).

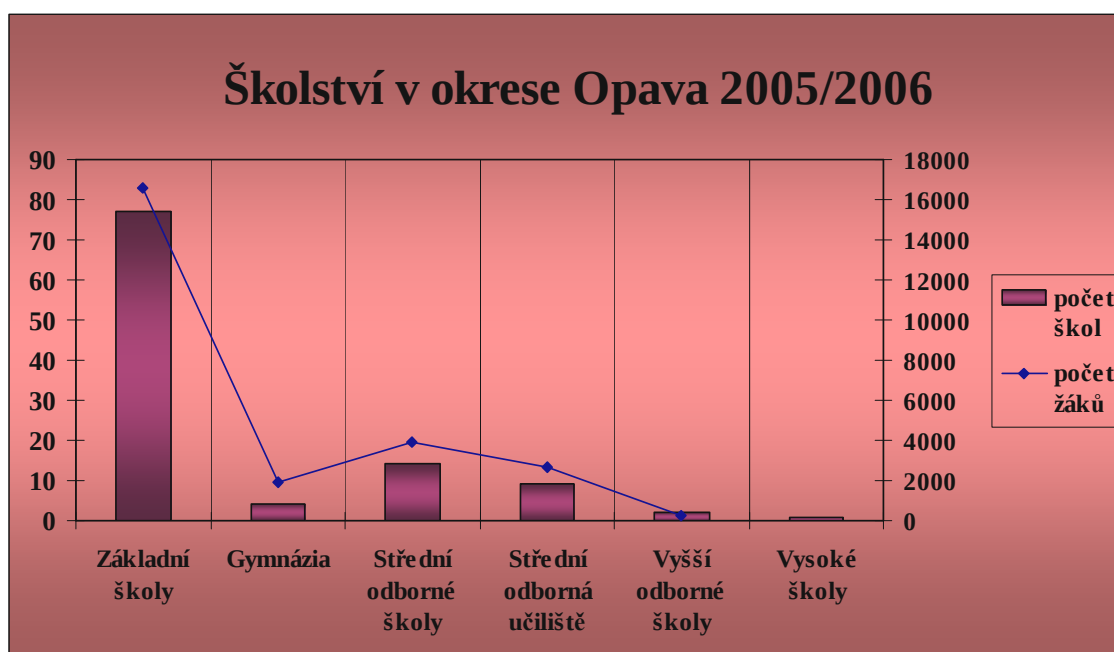
Oproti zmíněnému republikovému trendu zde jednoznačně dominuje střední vzdělání s maturitou, tento rozdíl je způsoben značným rozdílem v počtu středních škol a středních učilišť v poměru 18:9.

Vyšší odborné školy navštěvuje 227 studentů.

Z důvodů, že studenti navštěvující jedinou vysokou školu v okrese, Slezskou univerzitu, jsou zde soustředěni z nejrůznějších míst naší republiky, a fakulty školy jsou rozprostřeny i v jiných regionech, nemá opodstatnění uvádět údaj o počtu studentů na této škole. V další části práce budou ale uvedeny počty absolventu vysokoškolského studia mající trvalý pobyt v okrese a jsou přihlášení na místním Úřadu práce.

Množství škol a jejich studujících žáků je graficky znázorněn v následujícím grafu 1: Školství v okrese Opava 2005/2006.⁷

Graf 1: Školství v okrese Opava 2005/2006

Vliv jednotlivých druhů vzdělání v oblasti, jejich podrobnější charakteristika a také počet osob, které ukončily vzdělání v jednotlivých stupních a jsou vedeni na pracovním úřadě, včetně systému a pravidel jejich evidence jsou vymezeny a rozebrány v následujících podkapitolách.

⁷ Český statistický úřad

4.1.1 Absolventi škol a mladiství v evidenci ÚP

- **Absolventi škol a mladiství**

Aktuálně platný zákon o zaměstnanosti č. 435/2004 Sb. stanovuje, že zvýšená péče při zprostředkování zaměstnání je poskytována fyzickým osobám do 25 let věku a absolventům vysokých škol po dobu 2 let po úspěšném ukončení studia, nejdéle však do 30 let věku.

Na základě dohody mezi ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy a ministerstva práce a sociálních věcí je pro potřeby statistického sledování používána definice absolventa jako uchazeče o zaměstnání evidovaného na ÚP podle místa jeho trvalého bydliště k určitému datu (30.4. nebo 30.9. daného roku), u kterého doba od ukončení jeho studia nepřekročila 2 roky. Tato definice je platná od 1.1.2004.

- **Evidence**

Absolventi škol se hlásí do evidence ÚP podle místa svého trvalého bydliště, tzn., že se mohou objevit jako nezaměstnaní v jiném okrese, než v jakém studovali. Tato situace nastává zejména u absolventů vysokých škol.

- **Dosažitelní neumístění uchazeči o zaměstnání**

Neumístění uchazeči o zaměstnání jsou občané trvale bydlící v příslušné oblasti, kteří nejsou v pracovním nebo obdobném vztahu k zaměstnavateli ani nevykonávají samostatnou výdělečnou činnost a kteří požádali úřad práce o zprostředkování vhodného zaměstnání. Z nich dosažitelní neumístění uchazeči představují uchazeče, kteří mohou bezprostředně nastoupit do zaměstnání při nabídce vhodného pracovního místa, protože nemají žádnou objektivní překážku pro přijetí do zaměstnání.

- **Kategorie nezaměstnaných absolventů**

- celkově nezaměstnaní absolventi škol - ti, kteří po ukončení svého vzdělání ještě v úhrnu neodpracovali dva roky
- nově nezaměstnaní absolventi - ti, kteří po ukončení školy ještě nepracovali

4.1.2 Obyvatelstvo se základním vzděláním

Vysoký podíl osob se základním vzděláním je méně příznivá vzdělanostní struktura obyvatelstva, v České republice je charakteristická pro okresy Ústeckého a Karlovarského kraje a také pro území řady okresů moravských krajů. Do značné míry se

lokalizace těchto okresů shoduje s oblastmi typickými vyšší nezaměstnaností, což dokládá úvodní tezi, že vysoká vzdělanost obyvatelstva je předpokladem úspěšného sociálního rozvoje.

V okrese Opava se nachází 77 základních škol, které celkem navštěvuje již zmíněných 16 557 žáků. Žáci jsou rozděleni do 800 tříd, tzn. že na jednu třídu připadá v průměru 20,7 osob. V porovnání s celým Moravskoslezským krajem, ve kterém připadá 21,5 žáku na třídu, jde o hodnotu o 0,8 nižší.

Tabulka č. 1: Mladiství v evidenci ÚP Opava k 30.4.2006 uvádí údaje z Úřadu práce Opava o počtu absolventů základního vzdělání a nedokončeného základního vzdělání přihlášených k tomuto datu na úřadu.

Tabulka 2: Mladiství v evidenci ÚP Opava k 30.4.2006

Bez vzdělání, neúplné základní vzdělání							
v evidenci ÚP							
na konci sledovaného období		z celku z dívek		z toho:			
				v evidenci déle než 6 měsíců		dosud nepracující	
celkem	dívek	dosažitelní	dosažitelní	celkem	dívek	celkem	dívek
1	0	1	0	1	0	1	0
Základní vzdělání, praktická škola							
v evidenci ÚP							
na konci sledovaného období		z celku z dívek		z toho:			
				v evidenci déle než 6 měsíců		dosud nepracující	
celkem	dívek	dosažitelní	dosažitelní	celkem	dívek	celkem	dívek
78	37	77	36	38	20	78	37

Zdroj: Úřad práce Opava

Bez úplného vzdělání je přihlášen pouze jeden uchazeč o zaměstnání. Tento mladiství je mužského pohlaví, evidován je již déle než 6 měsíců, dosud ještě vůbec nepracoval a je připraven kdykoli nastoupit do práce.

S ukončeným základním vzděláním se zaevidovalo 78 občanů, větší polovinu z nich tvoří chlapci. Vyjma jedné dívky jsou všichni uchazeči dosažitelní. 54% dívek je evidováno již déle než půl roku, u kluku je to procent 44. Ani jeden uchazeč zatím nepracoval.

4.1.3 Obyvatelstvo se středním vzděláním

Skupina obyvatel se středním vzděláním bez maturity je významně zastoupena na celém území ČR. Nejvyšší zastoupení středoškolského vzdělání s maturitou je především v městských okresech a v okresech tvořících zázemí velkých měst například Praha se zázemím, Plzeň-město, České Budějovice, Ústí nad Labem, Liberec, Hradec Králové, Pardubice, Brno-město, Olomouc. Relativně dobrá vzdělanostní struktura je z hlediska zastoupení osob s maturitou i ve zbývajícím území ČR, výjimku tvoří Ústecký kraj a některé periferně položené okresy v kraji Plzeňském, Jihomoravském, Moravskoslezském a Olomouckém.

Na Opavsku představují středoškolské vzdělání 4 gymnázia s 1 937 žáky, rozdělenými v 66 třídách, jde o Gymnázium Vítkov, Gymnázium Hlučín, Mendlovo Gymnázium Opava a Slezské Gymnázium Opava. Dále se zde nachází 14 středních odborných škol s návštěvností 3 948 žáků zařazených ve 147 třídách. Zastoupeno je v okrese také 9 středních odborných učilišť navštěvovaných 2 690 žáky ve 107 třídách.

Absolventi přihlášení na Úřadu práce Opava k 30.4.2006 rozdělení do jednotlivých skupin středoškolského vzdělání, jak bez maturity, výučního listu, tak také se zakončenou maturitní zkouškou nebo vyučením jsou uvedeny v následujících tabulkách.

Tabulka 3: Absolventi nižšího středoškolského vzdělání na ÚP Opava k 30.4.2006

Nižší střední vzdělání							
v evidenci ÚP							
na konci sled.období		z celku		v evid. déle než 6 měsíců		dosud nepracující	
celkem	dívek	dosažitelní	dosažitelní	celkem	dívek	celkem	dívek
2	1	2	1	2	1	1	0
Nižší střední odborné vzdělání							
v evidenci ÚP							
na konci sled.období		z celku		v evid. déle 6 měsíců		dosud nepracující	
celkem	dívek	dosažitelní	dosažitelní	celkem	dívek	celkem	dívek
71	30	61	23	49	23	35	17

Zdroj: Úřad práce Opava

Nižší střední vzdělání představuje roční nebo dvouleté vzdělání všeobecné nebo odborné zakončené závěrečnou zkouškou.

V tabulce vidíme, že s nižším vzděláním se přihlásili dva uchazeči, jeden mužského a druhý ženského pohlaví, oba jsou v evidenci již déle než 6 měsíců a

okamžitě dosažitelní. Dosud nepracoval pouze jeden z těchto uchazečů, který je mužského pohlaví.

S odborným nižším středoškolským vzděláním žádalo o pracovní příležitost 71 uchazečů, 30 z nich představují dívky. Nedosažitelných je evidováno 10, z toho 7 dívek. 77% dívek je v přihlášení již déle než 6 měsíců a 57% dívek zatím ještě nepracovalo. U chlapců představuje 63% uchazečů dlouhodobě evidovaných, 44% dosud nepracujících.

Tabulka 4: Absolventi středoškolského vzdělání na ÚP Opava k 30.4.2006

Střední odborné vzdělání s výučním listem							
v evidenci ÚP							
na konci sled.období		z celku		v evid. déle 6 měsíců		dosud nepracující	
celkem	dívky	dosažitelní	dosažitelní	celkem	dívky	celkem	dívky
290	129	251	109	162	84	147	75
Střední odborné vzdělání bez výučního listu i maturity							
v evidenci ÚP							
na konci sled.období		z celku		v evid. déle 6 měsíců		dosud nepracující	
celkem	dívky	dosažitelní	dosažitelní	celkem	dívky	celkem	dívky
3	3	2	2	3	3	3	3

Zdroj: Úřad práce Opava

Střední odborné vzdělání poskytují učební obory středních odborných učilišť a středních odborných škol, ukončeny výučním listem. Učební obory SOU bez výučního listu jsou ukončeny vysvědčením.

S výučním listem eviduje Úřad práce Opava 290 absolventů, z toho 129 dívek, dosažitelných je celkem 87% uchazečů. Přihlášených déle než půl roku je 48% chlapců a 65% dívek. 58% dívek a 45% chlapců doposud nepracovali.

U absolventů středního odborného vzdělání bez výučního listu i maturity jsou přihlášení 3 žáci, všechny dívky. Dosažitelné jsou 2 uchazečky. Všechny 3 jsou dlouhodobě evidovány a dosud nepracovaly.

Tabulka 5: Absolventi úplného středoškolského vzdělání na ÚP Opava k 30.4.2006

Úplné střední všeobecné vzdělání - gymnázium							
v evidenci ÚP							
na konci sled.období		z celku		v evid. déle 6 měs.		dosud nepracující	
celkem	dívky	dosažitelní	dosažitelní	celkem	dívky	celkem	dívky
38	27	34	23	17	13	26	18
Úplné střední odborné vzdělání - vyučení s maturitou							
v evidenci ÚP							
na konci sled.období		z celku		v evid. déle 6 měs.		dosud nepracující	
celkem	dívky	dosažitelní	dosažitelní	celkem	dívky	celkem	dívky
116	44	89	28	63	32	66	28

ÚSO s maturitou (bez vyučení)							
v evidenci ÚP							
na konci sled.období		z celku		z dívek		v evid. déle 6 měs.	
celkem		dosažitelní		dosažitelní		celkem	
dívek						dívek	
243		196		104		124	
141						88	
						168	
						94	

Zdroj: Úřad práce Opava

Absolvent gymnázia ukončeného maturitou získá úplné střední všeobecné vzdělání. Úplné střední odborné vzdělání poskytují absolventům studijní obory středních odborných škol které jsou ukončeny maturitou, dále 4leté studijní obory středních odborných učilišť zakončené vyučením s maturitou a také 3leté učební obory SOŠ se zakončením studia také vyučením s maturitou.

Gymnáziem ukončilo vzdělání 11 chlapců všichni jsou dosažitelní a 27 dívek, 4 z nich jsou nedosažitelné. Čtyři chlapci tj. 36% je v evidenci již déle než 6 měsíců u dívek je to počet 13 odpovídající 48% . 73% mužů a 67% dívek zatím ještě nepracovalo.

S úplným středním odborným vzděláním je přihlášeno 116 absolventů, z tohoto počtu představují dívky 38% tj. 44 přihlášených. Dosažitelných je 28 dívek a 61 chlapců což v procentuální míře odpovídá 64 a 85%. Déle než dvě čtvrtletí nepracuje 43% chlapců, 73% dívek a dosud vůbec nepracujících je 53% chlapců a 64% dívek.

U absolventů středního odborného vzdělání s maturitou (bez výučního listu) je situace horší. Přihlášeno je 243 žáků, z toho 141 dívek. Dosažitelných je 81% uchazečů. Dlouhodobě je evidováno 35% chlapců a 62% dívek. Dosud nepracujících je 73% mužského a 67% ženské pohlaví.

4.1.4 Obyvatelstvo s terciárním vzděláním

Největší relativní zastoupení vysokoškoláků je charakteristické pro městské okresy a pro okresy tvořící zázemí velkých měst jako je Praha, Plzeň-město, České Budějovice, Liberec, Hradec Králové, Pardubice, Brno-město, Olomouc, Ostrava-město, Zlín aj., příčinou je koncentrace rozhodovacích, řídicích a jiných činností vyžadujících vyšší kvalifikaci právě do těchto míst - pro vysokoškoláky tak velká města obecně nabízejí nejlepší možnosti kariérního uplatnění. Nejnižší podíl osob s vysokoškolským vzděláním je soustředěn do okresů Ústeckého kraje.

Dvě vyšší odborné školy se nacházejí v okresním městě, kterým je již zmíněná Opava, jde o Vyšší odbornou školu hotelovou Opava a Vyšší odbornou školu

zemědělskou. Tamtéž se nachází i sídlo jediné vysoké školy s názvem Slezská Univerzita, která je složena z Filozoficko-přírodovědecké fakulty, Obchodně-podnikatelské fakulty, Matematického ústavu a Vzdělávacího centra v Krnově. Její pracoviště jsou rozmístěny v Opavě a také v Karvině.

V následujících tabulkách je přehled absolventů vyššího odborného a vysokoškolského vzdělání přihlášených na ÚP v Opavě.

Tabulka 6: Absolventi vyššího odborného vzdělání na ÚP Opava k 30.4.2006

Vyšší odborné vzdělání							
v evidenci ÚP							
na konci sled.období		z celku dosažitelní	z dívek dosažitelní	v evid. déle než 6 měs.		dosud nepracující	
celkem	dívek			celkem	dívek	celkem	dívek
17	13	15	11	9	7	8	7

Zdroj: Úřad práce Opava

Vyšší odbornou školu absolvovalo 17 uchazečů o zaměstnání, pouze 4 z nich jsou chlapci. Z celku jsou nedosažitelné 2 dívky. 7 dívek je v evidenci již přes půl roku, odpovídají 54%, stejnou dobu eviduje úřad také 2 chlapce představující 50% u celkového počtu. Dosud nepracoval pouze jeden uchazeč – 25% a 7 uchazeček – 54%.

Tabulka 7: Absolventi vysokoškolského vzdělání vedení na ÚP Opava k 30.4.2006⁸

Bakalářské vzdělání							
v evidenci ÚP							
na konci sled.období		z celku dosažitelní	z dívek dosažitelní	v evid. déle než 6 měs.		dosud nepracující	
celkem	dívek			celkem	dívek	celkem	dívek
18	11	17	10	9	5	9	4
Vysokoškolské vzdělání							
v evidenci ÚP							
na konci sled.období		z celku dosažitelní	z dívek dosažitelní	v evid. déle než 6 měs.		dosud nepracující	
celkem	dívek			celkem	dívek	celkem	dívek
37	20	35	19	14	7	13	7

Zdroj: Úřad práce Opava

S bakalářským vzděláním je v databázi vedeno 7 absolventů a 11 absolventek, z nich pouze jedna absolventka je nedosažitelná. Déle než 6 měsíců jsou evidováni 4 chlapci představující 57% a 5 děvčat což odpovídá 45%. Dosud nepracovalo 5 chlapců a 4 dívky což je ve stejném pořadí 71 a 36%.

S vysokoškolským vzděláním se přihlásilo 37 uchazečů o zaměstnání z nichž je 20 dívek. Až na jednu výjimku z obou pohlaví jsou všichni uchazeči připraveni

⁸ Doktorské vzdělání má veškeré hodnoty nulové, z tohoto důvodu je z přehledu vyřazeno

okamžitě nastoupit do zaměstnání. 41% chlapců 35% dívek je evidováno už minimálně půl roku a 35% u obou dosud nepracovalo.

Přehled těchto nezaměstnaných absolventů terciárního vzdělání podle vystudovaného oboru je uveden v příloze C: Nezaměstnaní absolventi vysokoškolského vzdělání evidování na ÚP Opava k 30.4.2006.

4.1.5 Shrnutí

Z celkového počtu 9779 nezaměstnaných v okrese za II. čtvrtletí roku 2006, bylo vedeno 79 mladistvých (0,81%), z toho 46,84% dívek. V evidenci Úřadu práce Opava bylo téměř 31% těchto mladistvých uchazečů vedeno již déle než 6 měsíců.

Tabulka 8: Shrnutí, mladiství celkem k 30.4.2006

Mladiství celkem k 30.4.2006							
v evidenci ÚP							
na konci sled. období		z celku z celku dosažitelní z dívek dosažitelní		z toho:			
				v evidenci déle než 6 měsíců		dosud nepracující	
celkem	dívky			celkem	dívky	celkem	dívky
79	37	78	36	39	20	79	37

Zdroj: Úřad práce Opava

Absolventi škol vedení v evidenci Úřadu práce Opava v počtu 835 představují 8,54% z celkového počtu nezaměstnaných. Na rozdíl od mladistvých se zde vyskytuje více dívek a to 50,18% z vedených absolventů. V evidenci déle než 6 měsíců zůstává 452 osob odpovídajících 54,13%.

Tabulka 9: Shrnutí, absolventi škol celkem k 30.4.2006

Absolventi škol celkem							
v evidenci ÚP							
na konci sled.období		z celku z celku dosažitelní z dívek dosažitelní		v evid. déle než 6 měs.		dosud nepracující	
				celkem	dívky	celkem	dívky
835	419	702	330	452	263	476	253

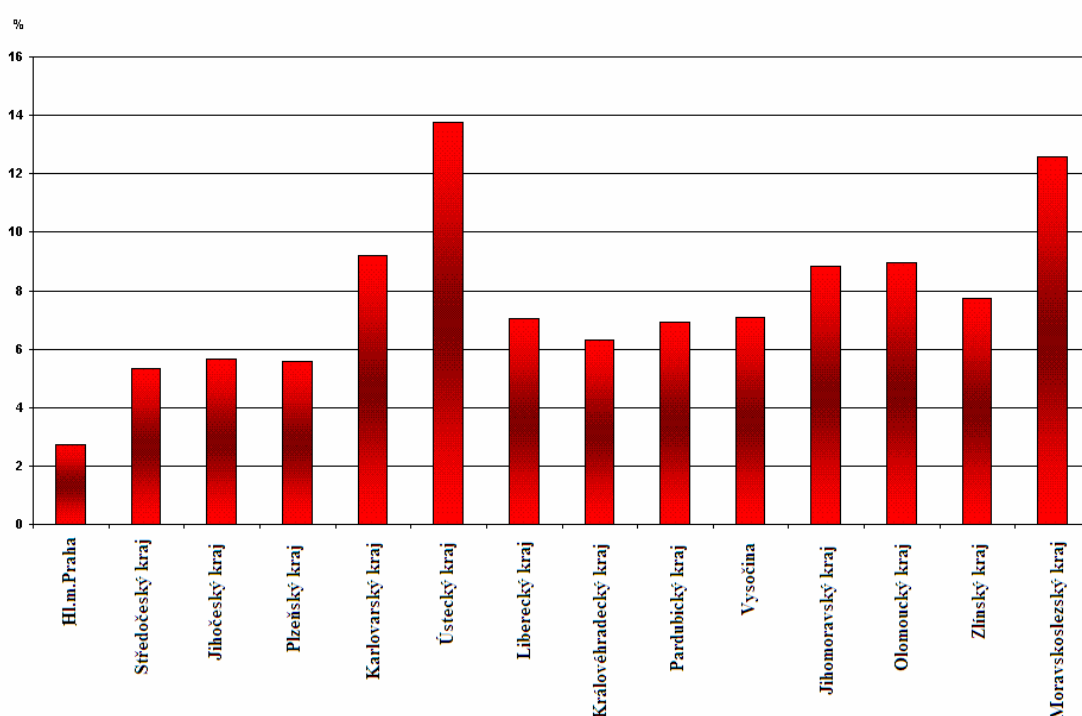
Zdroj: Úřad práce Opava

Dohromady se tedy absolventi a mladiství podílejí na nezaměstnanosti v regionu 9,35%. Největší podíl tvoří uchazeči se středním odborným vzděláním s výučním listem (31%), úplným středním odborným vzděláním s maturitou (bez výučního listu) (27%) a absolventi úplného středního odborného vzdělání vyučení s maturitou (13%). Ostatní skupiny se pohybují do 10%. Vzdělanostní struktura je pro lepší přehled a představu míry zastoupení uvedena v grafu v příloze D.

4.2 Nezaměstnanost

Nezaměstnanost představuje jev, který u nás před rokem 1989 neexistoval, proto je možné úvodem konstatovat, že po roce 1990, zejména v druhé polovině 90. let, došlo k jejímu výraznému nárůstu. V současné době lze však již její velikost považovat za relativně stabilizovanou, nezaměstnanost v ČR dosáhla za rok 2006 7,7% což představuje zhruba průměru celé EU.⁹

Graf 2: Nezaměstnanost v krajích 2006

Nejvyšší úroveň nezaměstnanosti je v ČR tradičně lokalizována do území Ústeckého a Moravskoslezského kraje, tzn. do území které bylo silně zasaženo transformací zde převážně lokalizovaného těžkého průmyslu, jde o regiony se stagnujícími či upadajícími základními odvětvími, charakteristika a tendence těchto regionů již byly uvedeny v kapitole 2.1.3. Relativně vysoká míra nezaměstnanosti je charakteristická také pro Olomoucký kraj a některé jihomoravské okresy, o vysoké nezaměstnanosti lze hovořit i v případě Karlovarského kraje, který také patří mezi strukturálně postižené regiony.

⁹ Regionální rozvoj: <http://www.regionálnírozvoj.cz/>

Nižší nezaměstnanost je nicméně v rámci ČR charakteristická spíše pro Čechy, nejnižší hodnoty se nacházejí v Praze a jejím širším okolí. Díky přítomnosti hlavního města Prahy jde o nejprogresivněji se rozvíjející oblast z hlediska hospodářství.

4.2.1 Důležité podnikatelské subjekty

V okrese Opava jsou značné mikroregionální rozdíly v nezaměstnanosti. Tento nepříznivý stav souvisí především s rozmístěním provozoven jak velkých zaměstnavatelů, tak středně velkých podniků na území okresu a s jejich stabilitou v oblasti zaměstnanosti, resp. s vytvářením nových pracovních míst. Z celkového počtu 182 monitorovaných firem, které zaměstnávají více než 50 zaměstnanců, spadá pod obvod Hlučín pouze 19 a pod obvod Vítkov dokonce jen 11 firem. Tabulka č. 10 uvádí 15 největších firem v okrese včetně sídla a počtu zaměstnanců.

Tabulka 10: Přehled největších firem na Opavsku¹⁰

Obchodní jméno	Sídlo	Oblast	Počet zaměstnanců				
			2000 a více	1000- 1499	500 - 999	250 - 499	200 - 249
BRANO a.s.	Hradec nad Moravicí	Opava	x				
IVAX- Pharmaceuticals s.r.o.	Opava - Komárov	Opava		x			
MODEL OBALY a.s.	Opava	Opava			x		
OSTROJ Opava a.s.	Opava	Opava			x		
LANEX a.s.	Bolatice	Hlučín			x		
Linaset a.s.	Budišov nad Budišovkou	Vítkov			x		
MSA a.s.	Dolní Benešov	Hlučín			x		
BIVOJ a.s.	Opava	Opava				x	
ISOTRA, s.r.o.	Opava	Opava				x	
OPTYS, spol. s r.o.	Opava	Opava				x	
PF PLASTY CZ, s.r.o.	Chuchelná	Hlučín				x	
Štěrkovny spol. s r.o. Dolní Benešov	Dolní Benešov	Hlučín				x	
ARAKO spol. s r.o.	Opava	Opava					x
Slezská tvorba, výrobní družstvo	Opava	Opava					x
ARMATURY GROUP, a.s.	Kravaře	Hlučín					x

¹⁰ Ústav územního rozvoje: <http://www.uur.cz/>

4.2.2 Vývoj počtu uchazečů a volných pracovních míst v regionu

Celkový vývoj počtu uchazečů o zaměstnání evidovaných na Úřadu práce Opava kolísal v roce 2006 v rozmezí 9 779 – 11 282 osob. Ve srovnání s předchozím rokem 2005, kdy se tento počet pohyboval v rozmezí 10 190 – 11 501 osob můžeme zaznamenat pokles počtu uchazečů. V meziregionálním srovnání se okres Opava se svými 10 057 uchazeči (stav k 31.12.2006) vyskytuje na 61. příčce mezi okresy, kde 1. je nejprůzračnější stav. Celkový přehled příloha E: Nezaměstnanost podle krajů a okresů v ČR k 31. 12. 2006.

Nabídka volných míst se pohybovala v loňském roce v rozmezí od 560 do 858 míst, v roce 2005 to bylo rozmezí 446 – 622, z tohoto vyplývá, že v roce 2006 došlo k výraznému nárůstu počtu hlášených volných pracovních míst.

Na jedno volné pracovní místo tak v roce 2006 připadalo v průměru 14,3 uchazečů o práci, což je ve srovnání s předcházejícím rokem, kde připadalo na volné pracovní místo 20,9 uchazečů, velmi příznivý vývoj. V tabulce č. 11: Počet uchazečů o zaměstnání (v osobách) a volná pracovní místa v OP za jednotlivá čtvrtletí roku 2005 a 2006, je přehled počtu evidovaných uchazečů a volných pracovních míst. Pro lepší představu jsou tyto údaje graficky zobrazeny v grafu č.4.¹¹

Tabulka 11: Počet uchazečů o zaměstnání (v osobách) a volná pracovní místa v OP za jednotlivá čtvrtletí roku 2005 a 2006

	1.čtvrtletí 2005	2.čtvrtletí 2005	3.čtvrtletí 2005	4.čtvrtletí 2005	1.čtvrtletí 2006	2.čtvrtletí 2006	3.čtvrtletí 2006	4.čtvrtletí 2006
uchazeči o zaměstnání	11 501	10 190	10 434	10 946	11 282	9 779	9 929	10 057
volná prac. místa	446	500	622	488	560	695	858	766

¹¹ Úřad práce Opava: http://portal.mpsv.cz/sz/local/op_info/

Graf 3: Čtvrtletní vývoj počtu uchazečů a volných pracovních míst v OP v letech 2005 a 2006

V průběhu 1. pololetí 2006 se stejně jako v předešlých letech projeví na vývoji nezaměstnanosti sezónní faktory. Nejvyšší počet nezaměstnaných byl již tradičně zaznamenán v 1. čtvrtletí, a to zejména v důsledku ukončování pracovních poměrů na dobu určitou ke konci roku. Následný pokles počtu nezaměstnaných, zejména ve 2. čtvrtletí, souvisí s možností začít realizovat sezónní práce (zejména ve stavebnictví a zemědělství) a najímat další pracovníky.

Průměrný počet uchazečů v roce 2006 se snížil o 506 osob, to je o 4,7% méně než v roce 2005. Průměrný počet volných pracovních míst v roce 2006 vzrostl o 206 míst, jde tedy oproti roku 2005 o 40% nárůst.

4.2.3 Míra nezaměstnanosti

Míra nezaměstnanosti se vyjadřuje jako podíl nezaměstnaných osob na celkovém počtu ekonomicky aktivních obyvatel v určitém území. V příloze F: Míra nezaměstnanosti 2006 je graficky znázorněna míra nezaměstnanosti České Republiky za rok 2006. Na Opavsku byla celková míra nezaměstnanosti v roce 2006 10,45% což znamená, že je asi o necelé 3% vyšší než je republikový průměr (7,7%). V celém Moravskoslezském kraji je nezaměstnanost 12,58%. Dlouhodobý vývoj míry nezaměstnanosti od roku 1995 je uvedeno v následující tabulce 12: Míra

nezaměstnanosti (v %), uvádím zde srovnání okresu Opava, Moravskoslezského kraje a České republiky.

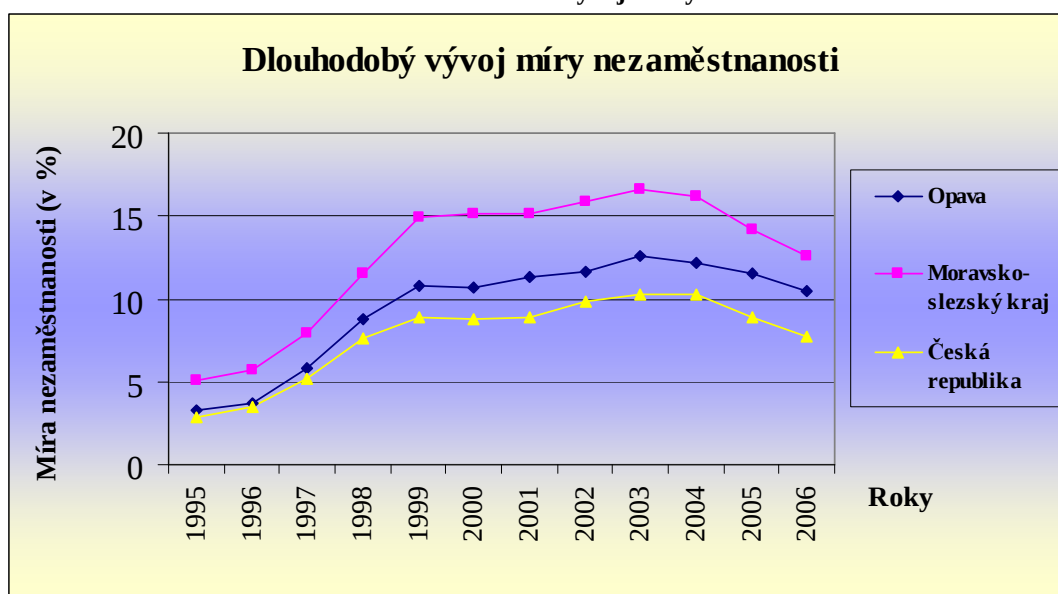
Tabulka 12: Míra nezaměstnanosti (v %)

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005 ¹²
okres Opava	3,3	3,7	5,8	8,8	10,8	10,7	11,3	11,6	12,6	12,2	11,5
Moravsko-slezský kraj	5,1	5,7	7,9	11,5	14,9	15,1	15,1	15,9	16,6	16,2	14,2
Česká republika	2,9	3,5	5,2	7,6	8,9	8,8	8,9	9,8	10,3	10,3	8,9

Zdroj: Údaje úřadů práce a Ministerstva práce a sociálních věcí

Vývoj míry nezaměstnanosti na Opavsku se stále vyskytuje mezi republikovým ročním průměrem a průměrem Moravskoslezského kraje. Průběh vývoje je u všech třech sledovaných téměř shodný. Stálé stoupání míry nezaměstnanosti je od roku 2003 prolomeno v jejich pozvolné klesání. Pro lepší přehled je tento vývoj zobrazen v následujícím grafu 5.

Graf 4: Srovnání dlouhodobého vývoje míry nezaměstnanosti

4.2.4 Vývoj celkové míry nezaměstnanosti

Důležitým ukazatelem je také vývoj celkové míry nezaměstnanosti, který udává změnu celkové míry nezaměstnanosti v uvedeném období. Vývoj celkové míry nezaměstnanosti v letech 2005–2006 představuje příloha G: Vývoj celkové míry nezaměstnanosti v letech 2005–2006. V souladu s republikovým trendem došlo ve všech

¹² údaje od roku 2005 jsou vypočítány na základě nové metodiky

okresech ČR (s výjimkou okresu Trutnov) mezi roky 2005 a 2006 k poklesu nezaměstnanosti. V tomto meziokresním srovnání se Opavsko, s vývojem míry nezaměstnanosti -1,0, vyskytuje na 34. příčce, přičemž 1. představuje nejnižší nárůst. Následující tabulka č. 13 uvádí toto pořadí u vybraných oblastí, jimiž jsou okresy Moravskoslezského kraje, a také průměrnou hodnotu v rámci celé ČR.¹³

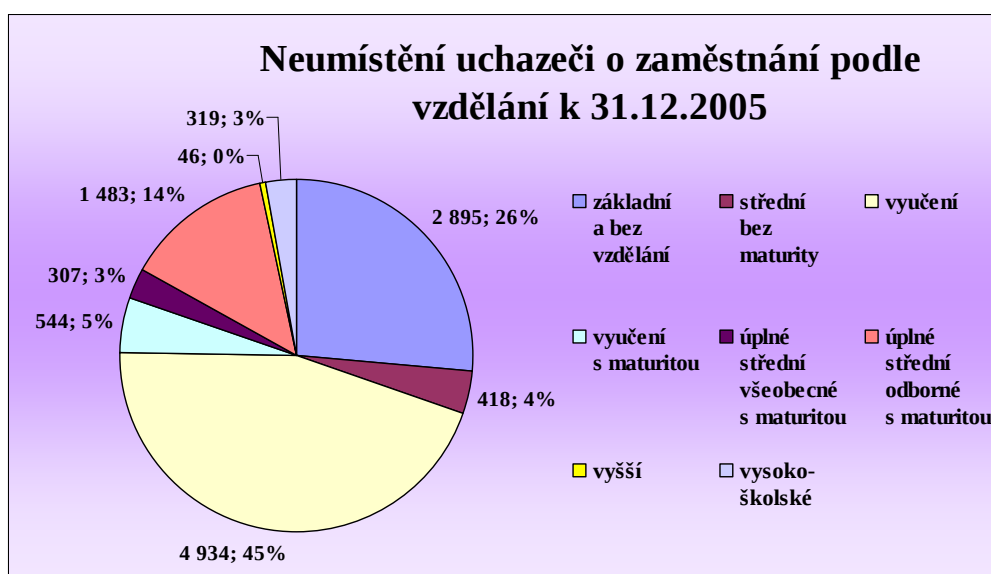
Tabulka 13: Vývoj celkové míry nezaměstnanosti (05–06) pro okresy MSK

Pořadí	Okres	Kraj	%
34.	Opava	MSK	-1,0
54.	Ostrava - město	MSK	-1,5
57.	Frýdek - Místek	MSK	-1,6
60.	Karviná	MSK	-1,7
71.	Nový Jičín	MSK	-2,1
76.	Bruntál	MSK	-2,5
ČR			-1,2

4.2.5 Vzdělanostní struktura nezaměstnaných

Nejpočetnější skupinu uchazečů o zaměstnání podle dosaženého vzdělání představují vyučení (45%) a dále osoby se základním vzděláním nebo bez vzdělání (26%). Výraznou skupinou jsou také uchazeči s úplným středním odborným vzděláním s maturitou (14%). Ostatní skupiny se pohybují v rozmezí téměř 0% až 5%. Přehled těchto uchazečů je znázorněn v grafu č. 6.¹⁴

Graf 5: Neumístění uchazeči o zaměstnání podle vzdělání

¹³ Regionální rozvoj: <http://www.regionálnírozvoj.cz/>

¹⁴ Úřad práce Opava: http://portal.mpsv.cz/sz/local/op_info/

4.2.6 Shrnutí

Opavsko svou polohou v Moravskoslezském kraji připadá do území, které bylo silně zasaženo transformací, zde převážně lokalizovaného těžkého průmyslu. Ten se zde v minulosti významně podílel na zaměstnanosti, převážně východní části okresu, kterou je Hlučínsko, bezprostředně sousedící s lokalitou Ostrava-město. Ale také ostatní části např. město Vítkov, které je dnes obcí se zvýšenou pravomocí, vzniklo původně jako hornické město. Velkým problémem je také dostupnost regionu. Vítkov je položen v oblastí nižších pahorkatin a zcela mimo hlavní tahy. Z uvedených podnikatelských subjektů je zřejmé, že jejich největší koncentrace je soustředěná v lokalitě okolo okresního města Opava. Nejhorší situace je v okolí již zmíněného špatně dostupného města Vítkov.

V roce 2006 bylo zde v okrese v průměru 14,3 uchazečů na jedno volné pracovní místo, ve srovnání s rokem 2005, kdy tato hodnota představovala 20,9 uchazečů na místo, jde o velmi příznivý stav. Tento vývoj je odrazem snižujících se osob žádajících o zaměstnání, a také vzrůstem počtu volných pracovních míst v porovnání s předcházejícím rokem 2005. Moravskoslezský kraj patří k oblastem s nejvyšší mírou nezaměstnanosti v ČR. Opavsko je v něm ve srovnání s ostatními šesti okresy na třetí příčce (nejpříznivější 8,81% - Nový Jičín, nejvyšší míra 16,92% - Karviná). Aktuální míra nezaměstnanosti v roce 2006 10,45% se pohybuje o více jak 2% pod krajským průměrem a o necelé 3% nad průměrem České republiky. Celkový vývoj míry od roku 2003 klesá. Za poslední rok je to o -1,0%, což je i přes to, že jde o nejnižší pokles z okresu MSK, příznivý vývoj. Nejrozsáhlejší skupinu nezaměstnaných tvoří podle dosaženého vzdělání vyučení (45%), osoby se základním vzděláním nebo bez vzdělání (26%) a absolventi úplného středního odborného vzdělání s maturitou (14%).

4.3 Rekvalifikace, poradenství a APZ

Rekvalifikace je nástroj zaměřený na odstraňování nerovnováhy mezi nabídkou a poptávkou na trhu práce z hlediska kvalifikace pracovní síly. Lze ji využít nejen pro získání nové kvalifikace nebo rozšíření stávající, ale také k její zvýšení a prohloubení, včetně udržování a obnovování. Na Opavsku je nabízeno 183 rekvalifikačních programů rozdělených do 5 skupin. Jsou jimi:¹⁵

- rekvalifikace na dělnické profese v průmyslu - 63
- rekvalifikace na dělnické profese ve službách - 43
- rekvalifikace v technicko-hospodářské a administrativní profese - 65
- nespécifická rekvalifikace (pouze pro osoby do 25 let a absolventy VŠ po dobu 2 let po úspěšném ukončení studia, nejdéle však do 30 let věku) - 8
- příprava na samostatnou výdělečnou činnost. - 4

Poradenské programy ÚP Opava jsou zaměřeny hlavně na obnovení a posílení sociálních dovedností a zlepšení orientace na trhu práce. Zahrnují i individuální poradenství a konzultace k řešení problémů na trhu práce. Lze je rozdělit do dvou skupin:¹⁶

- poradenské programy, orientující se na ženy po mateřské dovolené, na osoby starší 50 let, obsahují také motivační programy pro rekvalifikaci, práci s PC, praxi aj.
- programy ESF, kterých je realizovaných 14, většina z těchto programů je však pro uchazeče, kteří jsou v evidenci déle než 1 rok, program se také nevztahuje na absolventy roku 2006.

Na odboru poradenství Úřadu práce v Opavě se lze rovněž mimo tyto zmíněné programy obrátit na specializované poradce. uchazečům individuálně zmapují současnou situaci, poskytnou informace o možnostech dalšího profesního zaměření, dalším možným vzděláním, pomohou s výběrem vhodné rekvalifikace aj.

¹⁵ ÚP Opava: http://portal.mpsv.cz/sz/local/op_info/

¹⁶ ÚP Opava: http://portal.mpsv.cz/sz/local/op_info/

V rámci aktivní politiky zaměstnanosti disponuje ÚP Opava několika účinnými nástroji pro podporu zaměstnanosti osob, jejichž uplatnění na trhu práce je obtížné. Prostřednictvím těchto nástrojů se může ÚP spolupodílet na finančních nákladech zaměstnavatele, které jsou spojeny se zaměstnáním uvedeného okruhu osob, případně může podpořit zahájení samostatně výdělečné činnosti uchazeče o zaměstnání. Těmito nástroji jsou:¹⁷

- příspěvek na vyhrazená pracovní místa
- příspěvek na zřízení nového pracovního místa zaměstnavatelem
- příspěvek na zřízení nového pracovního místa pro osobu samostatně výdělečně činnou
- veřejně prospěšné práce
- příspěvek na vytvoření chráněného pracovního místa
- překlenovací příspěvek

4.3.1 Shrnutí

ÚP Opava disponuje velkým množstvím rekvalifikačních programů. Značná část je zaměřena na uchazeče se základním vzděláním (76), dále pro uchazeče s maturitou (55) a také rekvalifikace určené vyučeným (38). Poradenské programy a poradci se zde zaměřují na širokou škálu ohrožených skupin obyvatelstva potřebující zlepšit orientaci na trhu práce, motivaci, adaptaci a kvalifikaci při přípravě na práci, či návrat do práce. Nástroje APZ jsou zaměřeny především na poskytování příspěvku zaměstnavatelům.

¹⁷ ÚP Opava: http://portal.mpsv.cz/sz/local/op_info/

5 Vyhodnocení situace a alternativy budoucího rozvoje

1) Vzdělání, počty absolventů a důvody nezaměstnanosti této skupiny

Z provedeného rozboru okresu Opava z hlediska vzdělání jsem zjistila, že zdejší situace odpovídá standardu České republiky, jsou zde zastoupeny veškeré stupně vzdělání, podle vzdělávacího schématu ČR, v dostatečném množství i oborech. Největší množství je zde žáků středních odborných škol (46%), středních odborných učilišť (31,4%) a gymnázií (22,6%). Na konci školního roku přicházejí každoročně na úřady práce absolventi těchto i ostatních škol hledající zaměstnání. Počet zaevidovaných absolventů se vždy zvýší v červenci, ale kulminuje až v září, kdy se hlásí i ti, kteří neuspěli při přijímacích zkouškách na vysoké školy, uvádí Úřad práce Opava. Ke konci dubna roku 2006 tvořil počet těchto absolventů 9,35% z celkového počtu nezaměstnaných v okrese (republikový průměr absolventů ve stejném období činila 8,3 procent). Z těchto absolventů OP tvoří nejproblémovější skupiny:

- vyučení (31%),
- a uchazeči středních odborných škol s maturitou (27%),

Uvedené dvě skupiny tvoří dohromady téměř 60% z této části nezaměstnaných. V příloze H uvádím kvalifikační rozdělení těchto dvou skupin nezaměstnaných absolventů.

Hlavní problém v uchycení těchto skupin na trhu práce bych spatřovala, v neochotě zaměstnavatelů zaměstnat čerstvě dostudované uchazeče, protože si sice vybírají mladé lidi, kteří mají určité dovednosti, ale jak uvedl sám vrchní ředitel Správy služeb zaměstnanosti ministerstva práce České republiky Jan Kasnar "absolventi sice mají dobrou teoretickou přípravu, ale prakticky toho mnoho neumějí". A především u těchto dvou problémových skupiny uchazečů je potřeba mít praktické zkušenosti.

Úřad práce se zde sice snaží zvýšit šanci absolventů škol na získání trvalého pracovního poměru, tím že pro ně mají připraveny poradenské programy, díky kterým se lépe orientují na trhu práce, rekvalifikační kurzy aj., ale programy zaměřené konkrétně na absolventy a mladistvé, kteří neumějí nalézt práci z důvodu žádné nebo minimální praxe, zde nejsou.

Navíc nařízení vlády, podle něhož absolvent může dostat podporu v nezaměstnanosti až po roční praxi (půl roku se započítává ze studia), sice zvyšuje motivaci, protože mládež je nucena hledat si místo, když ví, že dávky hned nedostane, ale také to zvyšuje a prohlubuje bezmoc absolventa, který z důvodu, že nemá praxi a nemůže uplatnit své znalosti a dovednosti na trhu práce, se navíc bez podpory může potýkat i s finanční krizí. Takový člověk, který nezíská návyk pracovat, podřídit se určitému životnímu rytmu a začlenit se do společnosti, se pak odsuzuje ke ztrátě životních perspektiv. A podle mého názoru by právě tato problémová skupina, jimiž jsou absolventi, měli mít zvláštní péči a zvýšenou pomoc a šance při začlenění na trh práce. Protože o něco mladší žáci a studenti mají přehled a vidí, s jakými problémy se setkávají jejich vrstevníci a smiřují se s tím, že nabyté vzdělání jim nezaručuje perspektivní uplatnění a jejich motivace ve vztahu ke studiu i práci už předem klesají. Také při delším neuplatnění se šance na zaměstnání odpovídající požadavkům a přáním uchazeče čím dál více snižují. Dlouhodobá nezaměstnanost a odrazující neúspěch na trhu práce může navíc u uchazeče deformovat hodnotovou stupnici přijmutím života ze sociálních dávek a může tak upadnout do tzv. sociální pasti.

2) Řešení nezaměstnanosti u absolventů

Jako nástroj pro řešení této situace bych zvolila znovu uplatňování tzv. absolventské praxe, která se už minulých letech v některých oblastech pozitivně osvědčila. Vstup v platnost nového zákona č. 435/2004 Sb. o zaměstnanosti (1.10.2004) ve kterém tento nástroj již není definován a úřady práce jej nemohou využívat, považují jako výrazný krok zpět v aktivní politice zaměstnanosti ve vztahu k absolventům.

Tuto praxi bych v některých věcech pozměnila a upravila. Zaměřila bych ji na nově nezaměstnané absolventy, kteří po ukončení školy ještě nepracovali a nemají tudíž praktické zkušenosti ve svém vystudovaném oboru. Realizace této odborné praxe by byla uzavírána na základě písemné dohody mezi zaměstnavatelem a úřadem práce. Kde se zaměstnavatel zavazuje poskytnout absolventovi pracovní pozici, odpovídající jeho kvalifikaci na stanovenou dobu, včetně veškerých práv a výhod zaměstnance. Úřad práce by se zde zavázal hradit mzdové náklady v dohodnuté výši. Doba této dohody bych stanovila jako pevnou a to na 12 měsíců, což je doba která by z hlediska budoucích potencionálních zaměstnavatelů absolventa této praxe mohla odpovídat požadavkům již přijatých odborných zkušeností. A také z pozice zaměstnavatele, který

z počátku vynaloží úsilí na praktické zaučení a začlenění tohoto nového zaměstnance v podniku, by kratší doba nebyla z hlediska návratnosti perspektivní a snižoval by se tak zájem těchto zaměstnavatelů o realizaci praxe.

V případě okresu Opava by se tato praxe měla zaměřit především na nejproblémovější obory, kterými jsou u vyučených gastronomie a hotelnictví, provozní služby, elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika, zpracování dřeva a výroba hudebních nástrojů, strojírenství a strojírenská výroba, stavebnictví, geodézie, kartografie a jiné. U absolventů středních odborných škol jsou to obory podnikání, ekonomika a administrativa, gastronomie, hotelnictví a turismus, zemědělství a lesnictví, stavebnictví, geodézie a kartografie, strojírenství a strojírenská výroba a jiné.

3) Celková situace nezaměstnanosti v oblasti a její řešení

I když se v mé práci zaměřuji na zaměstnanost absolventů a mladistvých, spatřuji důležité aspoň stručně zhodnotit situaci i dlouhodobě nezaměstnaných, kterými se po dvou letech od ukončení studia nepracující mladí stávají.

Již zmíněná 10,45% nezaměstnanost v regionu se pohybuje relativně dost vysoko nad republikovým průměrem (7,7%). Kvalifikační struktury těchto nezaměstnaných byla graficky znázorněna v kapitole 4.2.5. Jako nejproblémovější skupiny nezaměstnaných zde tvoří občané s vyučením (45%), se základním vzděláním nebo bez vzdělání (26%) a uchazeči s úplným středním odborným vzděláním s maturitou (14%). Je zřejmé, že s výjimkou občanů s nebo bez základního vzdělání, je složení skupin shodné se skupinami problémových absolventů. Kritická skupina bez kvalifikace se týká především vyšší věkové kategorie občanů. Nejpočetnější skupinou se základním vzděláním tvoří v registrech úřadu práce lidé ve věku nad 50 let. S rostoucím věkem se také šance najít práci snižuje. APZ úřadu práce by se zde měla na tyto tři problémové skupiny přednostně zaměřovat.

Dalším problémem v okrese Opava je rozmístění nezaměstnanosti, jsou zde výrazné oblastní disparity. Především oblast Vítkov se vyznačuje vysokou mírou nezaměstnaných osob. V tabulce č. 14 je uvedeno 15 obcí s nejvyšší mírou nezaměstnanosti, pro přehled jsou žlutě označeny obce ze zmíněné oblasti Vítkov.¹⁸

¹⁸ Ústav územního rozvoje: <http://www.uur.cz/>

Tabulka 14: Obce s největší mírou nezaměstnanosti

Obec	EAO	Míra nezaměstnanosti
Třebom	79	30,4%
Staré Těchanovice	59	23,7%
Čermná ve Slezsku	154	22,1%
Jakartovice	479	19,4%
Moravice	115	19,1%
Kružberk	162	18,5%
Budišov nad Budišovkou	1 616	17,8%
Svatoňovice	161	17,4%
Nové Lublice	99	17,2%
Radkov	264	15,9%
Sudice	331	14,8%
Vítkov	3 243	14,8%
Kravaře	3 192	14,0%
Melč	311	13,8%
Velké Heraltice	810	13,8%

Tento stav je způsoben již zmíněnou špatnou dostupností oblasti Vítkov, která se nachází mimo hlavní tahy a v oblasti nižších pahorkatin, a nízkým až mizivým počtem podnikatelských subjektů (11 z monitorovaných 182 firem zaměstnávající více než 50 zaměstnanců v okrese). Z tohoto důvodu bych zmíněné dva problémy spolu s definovanými kvalifikačními skupinami zvolila jako hlavní selhání a zaměřila se na ně při snaze snížit nezaměstnanost v celém okrese.

V první řadě by se v oblasti Vítkov měla vybudovat kvalitní dopravní infrastruktura, díky které se zde zlepší podmínky, pro přilákání nových podnikatelských subjektů a pro občany v dojíždění do vzdálenějšího zaměstnání. V druhé řadě by měla být zvýšena snaha místních příslušných úřadu o umístění firem v této lokalitě Vítkov a zvýšená podpora investic vkládaných do rozvoje a vývoje stávajících podnikatelských subjektů.

Závěr

Regionální rozvoj v České republice procházel v minulosti celou řadou politických, ekonomických a společenských událostí. Vyvinul se zvláště ve fázi, kdy nastala potřeba, z důvodu vzrůstající nezaměstnanosti a strukturálních přeměn, řešit otázky vzniklých disparit mezi regiony. Existence příliš velkých rozdílů v sociálně-ekonomické úrovni mezi jednotlivými regiony totiž podvazuje další ekonomický rozvoj v rámci celého státu. Řešení těchto regionálních disparit bylo stanoveno spolu se zapojením ČR do evropských struktur a znovuzavedením a stabilizací krajského zřízení jako dominantní globální cíle současného základního dokumentu regionální politiky: Strategie regionálního rozvoje České republiky do roku 2010.

Příčiny vzniku těchto meziregionálních rozdílů jsou různé. Mohou být způsobeny např. polohou regionu, nepříznivými přírodními podmínkami, nedostatkem kapitálu, stagnujícím či upadajícím tradičním průmyslovým odvětvím aj.

Opavsko svou polohou v Moravskoslezském kraji připadá právě do takovéhoho území, které bylo zasaženo transformací, zde převážně lokalizovaného těžkého průmyslu, který se zde v minulosti významně podílel na zaměstnanosti. Dnes je tato oblast střediskem potravinářského, strojírenského a papírenského průmyslu. I přesto se stále potýká s mírou nezaměstnanosti pohybující se těsně nad hranici 10%. Tato míra od roku 2003, kdy dosáhla nejvyššího bodu 12,6%, stále klesá. V posledních letech je to o -1,0%.

Analýzou zaměstnanosti jsem zjistila, že v okrese Opava jsou viditelné značné rozdíly i v rámci této oblasti. Podnikatelské subjekty jsou soustředěny okolo okresního města, je zde 9 z 15 největších firem v okrese. Vyšší koncentrace je také v obcích podél hlavního tahu na krajské město Ostravu, které představuje oblast Hlučín v níž se nachází 5 největších firem. Odlehlejší okrajové části se pak vyznačují vysokou nezaměstnaností. Nejvíce problémovou oblastí je Vítkovsko, kde je umístěna pouze jedna firma z uvedených 15 největších. Obrovská nezaměstnanost by se zde měla řešit zejména podporou investic vkládaných do rozvoje a přilákání podnikatelských subjektů, kteří jsou zde postrádáni. Šance se výrazně zvýší vybudováním kvalitní dopravní infrastruktury této špatně dostupné oblasti mimo hlavní tahy.

Z provedeného rozboru z hlediska vzdělání jsem došla k závěru, že zdejší situace odpovídá standardu ČR, jsou zde zastoupeny veškeré stupně vzdělání v dostatečném

množství i oborech. Největší množství je zde žáků středních odborných škol (3948) a středních odborných učilišť (2690). Absolventi těchto dvou skupin vzdělání, tj. vyučení a středoškoláci s maturitou, zde tvoří také nejproblémovější skupiny v uchycení na trhu práce, vyučení 31% a středoškoláci s maturitou 27%. Nejinak je tomu i v případě dlouhodobě nezaměstnaných, kde ke 45% vyučených a 14% uchazečů se středním vzděláním s maturitou přibývá i třetí výrazná skupina jimiž jsou nekvalifikovaní uchazeči s nebo bez základního vzdělání představující 26%. Převážně těmto ohroženým skupinám dlouhodobě nezaměstnaných je účelně věnováno velké množství rekvalifikačních programů, kterými ÚP Opava disponuje.

Nezaměstnanosti v případě absolventů je třeba v první řadě předcházet, aby nedošlo ke ztrátě motivace, ke smíření s neperspektivním uplatněním, popřípadě přijmutím života ze sociálních dávek. V okrese Opava představují nezaměstnaní absolventi 9,35% z celkového počtu nezaměstnaných. Hlavním důvodem neuplatnění absolventů a také zmíněných krizových skupin je nedostatek praxe a pracovních zkušeností, čemuž se někteří zaměstnavatelé „vyhýbají“. Argumentují přitom delší dobou, která je potřeba na zapracování, získání pracovních návyků a přizpůsobení se firemní filozofii.

Jako nástroj pro řešení této situace bych viděla znovu uplatňování tzv. absolventské praxe, zaměřené na tyto nové nezaměstnané absolventy bez praktických zkušeností, na základě uzavření smlouvy mezi úřadem práce a zaměstnavatelem stanovenou ovšem na dobu 12 měsíců. Přičemž úřad práce bude po tuto dobu hradit plně nebo částečně mzdové náklady spojené se zaměstnáním absolventa.

V této odborné praxi spatřuji pozitivum všech tří zúčastněných stran. Absolvent získá požadovanou praxi pro lepší uplatnění na trhu práce, zaměstnavatel pomoc a pracovní sílu v podniku s nízkými mzdovými náklady a úřad práce, jako oblastní zástupce státu v politice zaměstnanosti, účelněji vynaloží finanční prostředky hrazením části mzdy, než vyplácením podpory nezaměstnanosti a sociálních dávek.

Seznam literatury

1. Blažek, J., Uhlíř, D. *Teorie regionálního rozvoje – nástin, kritika, klasifikace*. Praha: Karolinum, 2002. ISBN 80-246-0384-5
2. Brychtová, Š. *Úvod do regionalistiky*. Pardubice: Univerzita Pardubice, 2006. ISBN 80-7194-871-3
3. Český statistický úřad. *Statistický bulletin – Moravskoslezský kraj 2006*
4. Český statistický úřad. *Statistická ročenka České republiky 2006*
5. Český statistický úřad. *Statistická ročenka České republiky 2005*
6. Hindls, R., Holman, R., Hronová S. a kolektiv. *Ekonomický slovník*. Praha: C. H. Beck, 2003. ISBN 80-7179-819-3
7. Kadeřábková, J., Mates, P. *Úvod do regionálních věd a veřejné správy*. Praha: CODEX BOHEMIA, 1998. ISBN 80-85963-69-8
8. Kolektiv autorů. *Úvod do regionálních věd a veřejné správy*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2004. ISBN 80-86473-80-5
9. Miloslav, F., Medková, M., Müller, K., Schenková, M., Solnický, J., Zwach, I. *Opavsko zblízka*. Opava: NORD SERVICE Opava, 1996. ISBN 80-902042-0-1
10. Němec, O. *Lidské zdroje na trhu práce*. Praha: Vysoká škola ekonomická, Fakulta národohospodářská, 2002. ISBN 80-245-0350-6
11. Veselá, J., *Sociologický výzkum a jeho metody*. Pardubice: Univerzita Pardubice, 2002. ISBN 80-7194-466-1
12. Zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ze dne 13. května 2004

Elektronické zdroje:

Česká informační agentura životního prostředí: <http://www.ceu.cz/>

Český statistický úřad Ostrava: <http://www.czso.cz/xt/redakce.nsf/i/home>

Český statistický úřad: <http://www.czso.cz/>

Deník veřejné správy: <http://denik.obce.cz/>

Ministerstvo práce a sociálních věcí: <http://www.mpsv.cz/>

Ministerstvo pro místní rozvoj: <http://www.mmr.cz/>

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy: <http://www.msmt.cz/>

Moravskoslezský kraj: <http://www.kr-moravskoslezsky.cz/>

Oficiální stránky města Opava: <http://www.opava-city.cz/>

Regionální rozvoj: <http://www.regionálnírozvoj.cz/>

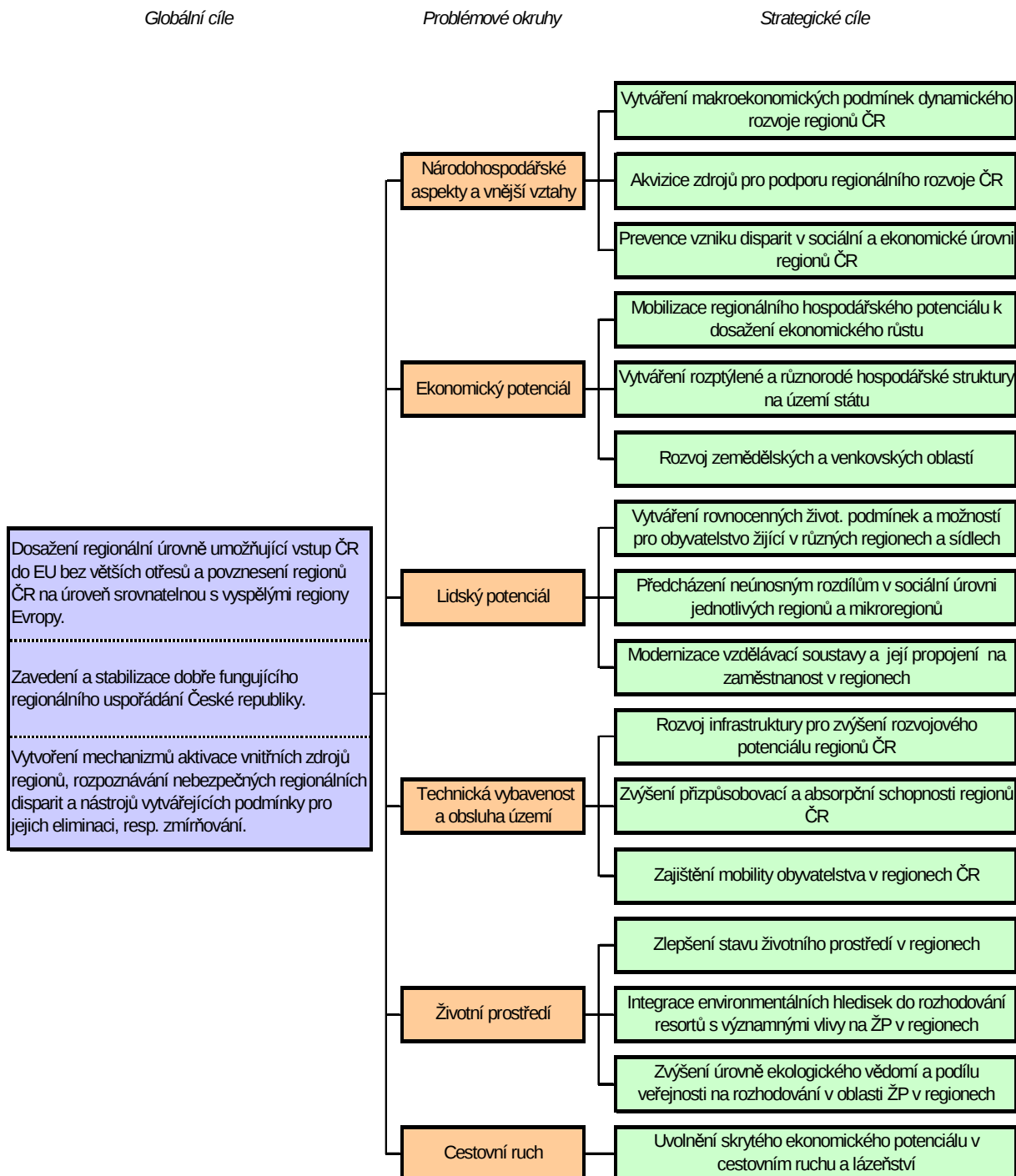
Strategie regionálního rozvoje ČR: <http://www.mmr.cz/index.php?show=001024004000>

Úřad práce Opava: http://portal.mpsv.cz/sz/local/op_info/

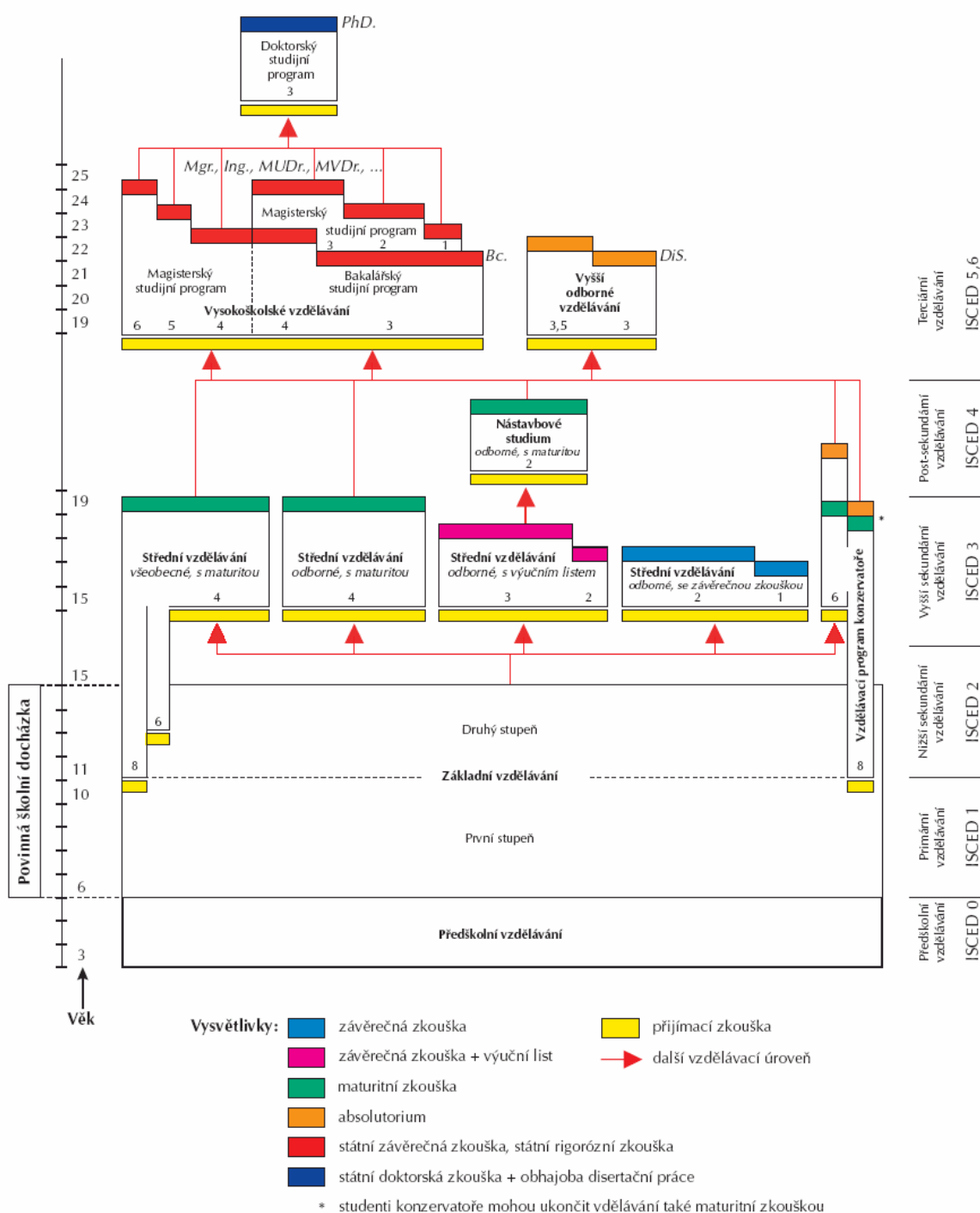
Ústav územního rozvoje: <http://www.uur.cz/>

Přílohy

Příloha A: Cíle strategie regionálního rozvoje ČR

Příloha B: Schéma a popis vzdělávacího systému České republiky

Zdroj: Národní vzdělávací fond

ISCED 0 - předškolní výchova v mateřských, speciálních mateřských školách
přípravný stupeň na základní škole, osoby bez vzdělání

ISCED 1 - 1. stupeň základní školy (1. - 5. ročník) a speciální základní školy,
pomocná škola

ISCED 2 - 2. stupeň základní školy (6. – 9. ročník), 2. stupeň speciální základní školy, 1. a 2. ročník šestiletého gymnázia, 1. až 4. ročník sedmi a osmiletého gymnázia nebo konzervatoří, učiliště se zvlášť upravenými plány, praktické školy, pracovní stupně pomocné a zvláštní školy

ISCED 3 - střední školství, tj. čtyřletá gymnázia a vyšší ročníky šesti až osmiletých gymnázií (všeobecné vzdělání), střední odborné školy (včetně vyšších ročníků tanečních konzervatoří), tři a víceletá střední odborná učiliště (odborné vzdělávání) a rekvalifikační kurzy ukončené výučním listem

ISCED 4 - nástavbové studium, učební obory a rekvalifikační kurzy pro absolventy středních škol, kurzy v délce 6 měsíců až 2 let, pomaturitní studium na jazykových školách prakticky zaměřené studium pro maturanty kratší než 2 roky

ISCED 5 - neuniverzitní terciární vzdělání poskytované nevysokoškolskými institucemi, které nevede k udělení vysokoškolského titulu ekvivalentnímu prvnímu stupni vysoké školy, 5. a 6. ročník konzervatoří, vysokoškolské vzdělávání (bakalářské studium a 2leté magisterské navazující na bakalářské studium, magisterské 4 – 6leté studium, další vzdělávání po absolvování vysoké školy)

ISCED 6 - doktorské studium, standardní doba studia v délce tří let

Příloha C: Nezaměstnaní absolventi vysokoškolského vzdělání evidování na ÚP Opava k 30.4.2006

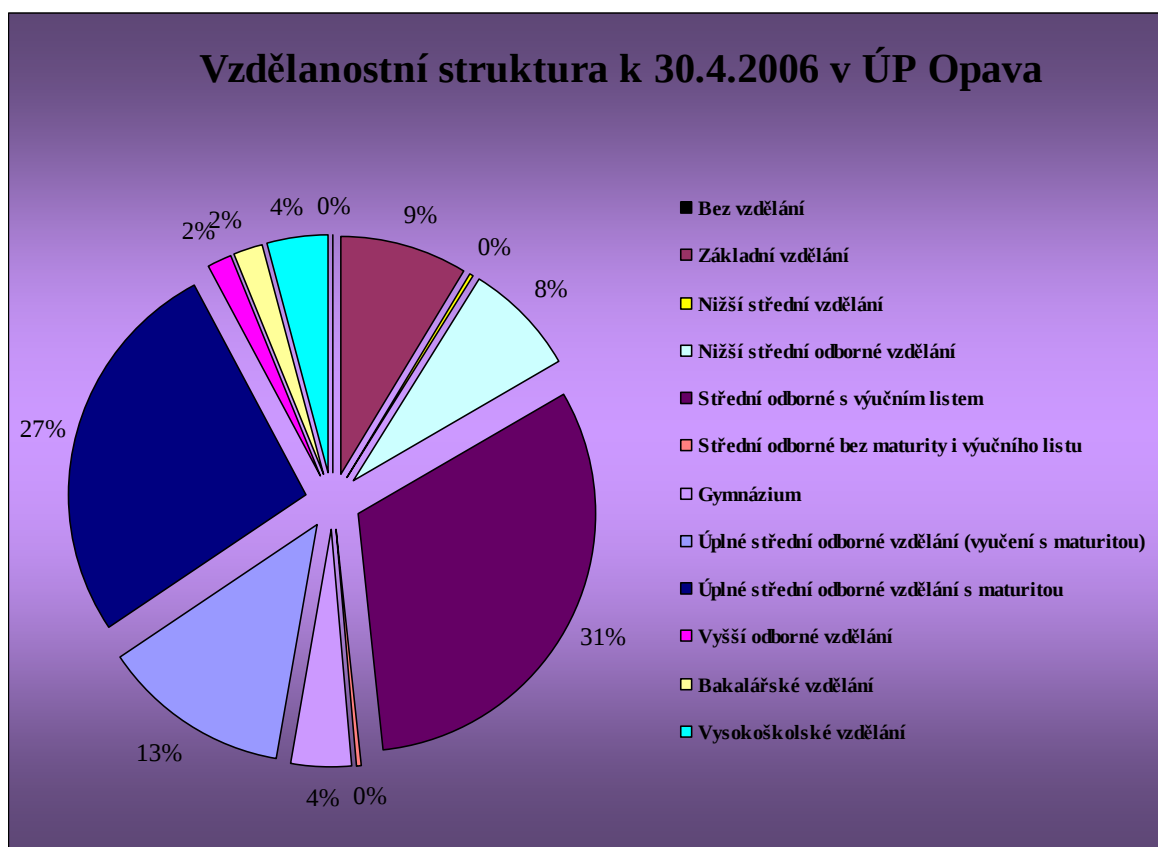
• Vysokoškolské vzdělání v okrese Opava za rok 2006

název skupiny oborů	
Matematické obory	1
Informatické obory	1
Hornictví a hornická geologie, hutnictví a slévárenství	2
Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika	1
Zpracování dřeva a výroba hudebních nástrojů	1
Stavebnictví, geodézie a kartografie	1
Zemědělství a lesnictví	2
Lékařství	1
Ekonomie	13
Právo, právní a veřejno-správní činnost	3
Obory z oblasti historie	1
Filologické vědy	2
Tělesná kultura, tělovýchova a sport	2
Pedagogika, učitelství a sociální péče	6
celkový počet	37

• Bakalářské vzdělání v okrese Opava za rok 2006

název skupiny oborů	
Matematické obory	1
Fyzikální obory	1
Informatické obory	1
Hornictví a hornická geologie, hutnictví a slévárenství	2
Strojírenství a strojírenská výroba	1
Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika	1
Textilní výroba a oděvnictví	1
Filozofie, teologie	1
Ekonomie	4
Politologie	1
Obory z oblasti historie	1
Filologické vědy	2
Umění a užité umění	1
celkový počet	18

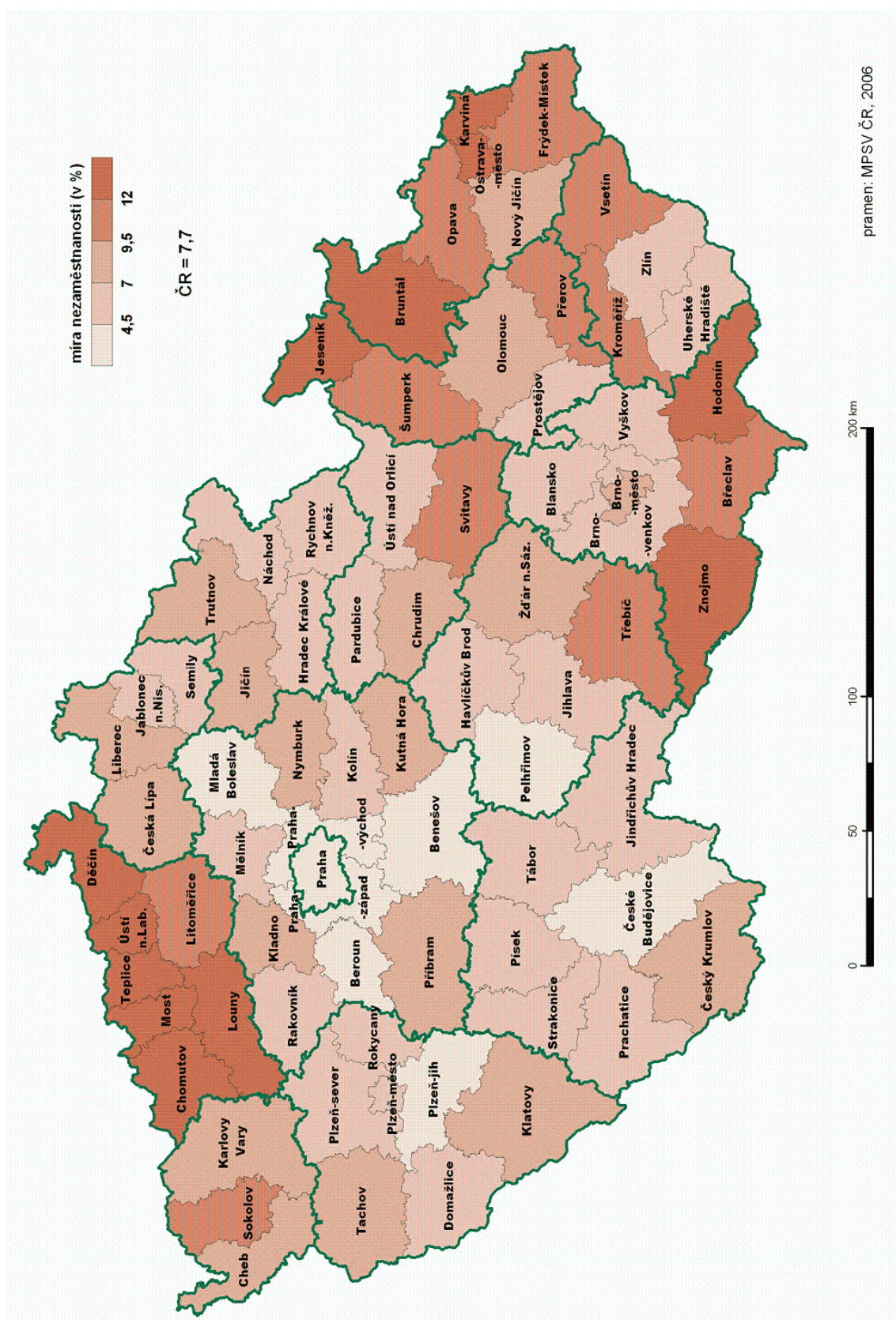
Příloha D: Vzdělanostní struktura absolventů k 30.4.2006 evidovaných na ÚP Opava

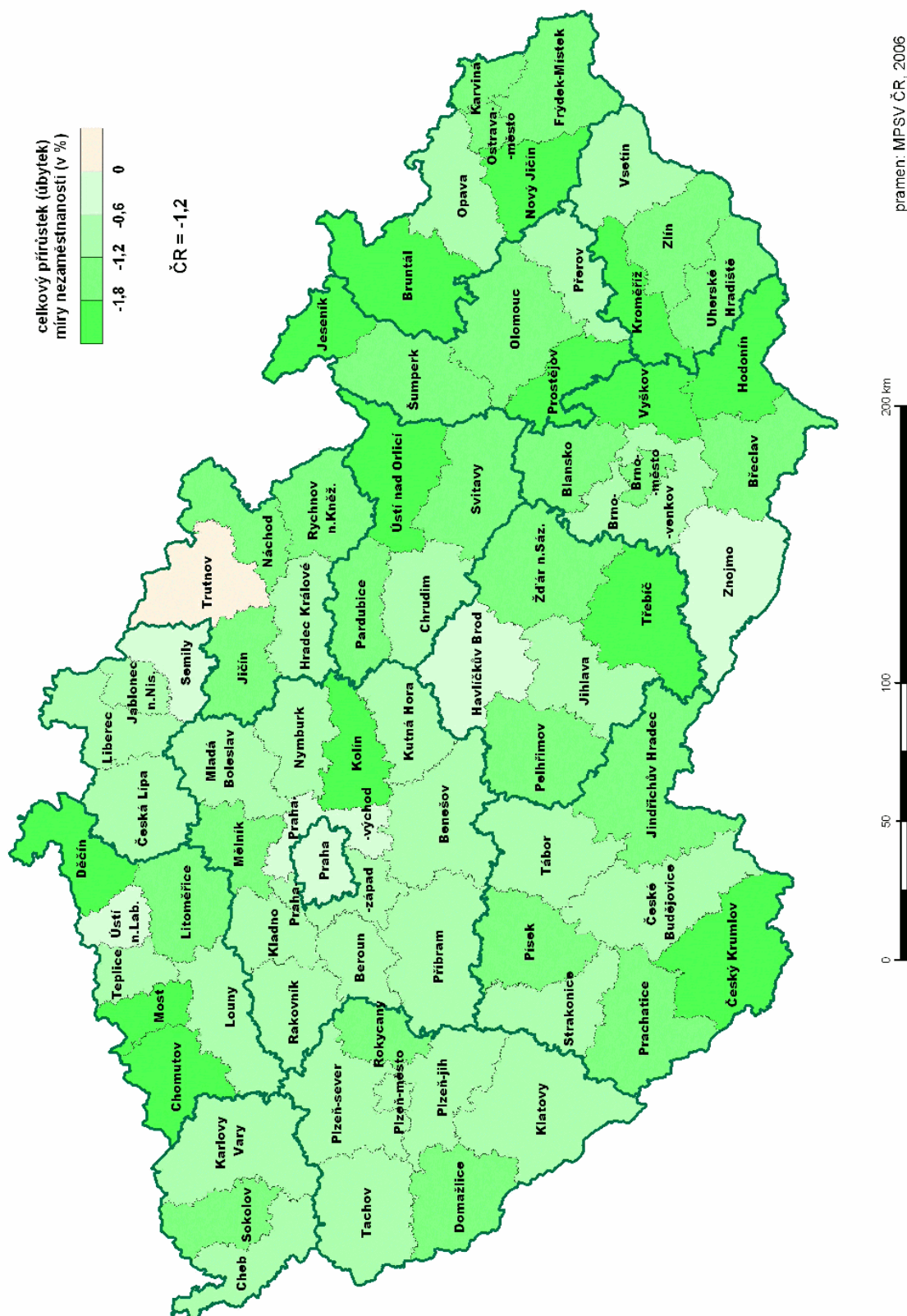
Příloha E: Nezaměstnanost podle krajů a okresů v ČR k 31. 12. 2006

	Pořadí podle míry nezam.	Uchazeči o zaměstn. k 31.12.2006	Míra nezam. v %		Pořadí podle míry nezam.	Uchazeči o zaměstn. k 31.12.2006	Míra nezam. v %
ČR celkem		448 545	7,67	Uherské Hradiště	30	5 386	6,49
v tom kraje:				Strakonice	31	2 557	6,65
Hl. město Praha	1	21 364	2,72	Blansko	32	3 815	6,67
Středočeský	2	35 498	5,32	Mělník	33	3 589	6,83
Plzeňský	3	17 959	5,60	Vyškov	34	3 340	6,84
Jihočeský	4	20 426	5,68	Písek	35	2 632	6,85
Královéhradecký	5	19 298	6,32	Semily	36	2 652	6,87
Pardubický	6	19 369	6,91	Jičín	37	2 952	6,98
Liberecký	7	17 258	7,04	Příbram	38	4 186	7,04
Vysočina	8	20 060	7,10	Chrudim	39	4 097	7,18
Zlínský	9	25 601	7,75	Cheb	40	3 880	7,25
Jihomoravský	10	55 230	8,82	Česká Lípa	41	4 491	7,41
Olomoucký	11	31 187	8,97	Kladno	42	6 486	7,44
Karlovarský	12	16 221	9,20	Liberec	43	7 025	7,44
Moravskoslezský	13	85 422	12,58	Žďár n/S	44	4 755	7,54
Ústecký	14	63 652	13,77	Olomouc	45	9 704	7,64
v tom okresy:				Klatovy	46	3 592	7,74
Praha-západ	1	1 217	2,06	Brno-město	47	17 078	7,88
Praha-východ	2	1 326	2,07	Nymburk	48	3 706	7,90
Praha	3	21 364	2,72	Tachov	49	2 438	7,95
Mladá Boleslav	4	2 370	3,08	Český Krumlov	50	2 988	8,21
Pelhřimov	5	1 599	3,73	Kutná Hora	51	3 292	8,38
Benešov	6	2 087	3,88	Trutnov	52	5 701	8,60
Plzeň-jih	7	1 600	3,98	Nový Jičín	53	7 891	8,81
České Budějovice	8	4 238	4,00	Karlovy Vary	54	6 400	9,00
Beroun	9	1 929	4,25	Kroměříž	55	5 420	9,48
Rychnov n/K	10	1 973	4,51	Břeclav	56	6 542	9,59
Plzeň-město	11	4 912	4,85	Vsetín	57	7 773	9,71
Plzeň-sever	12	2 239	5,13	Svitavy	58	5 596	10,33
Domažlice	13	1 754	5,14	Šumperk	59	6 723	10,36
Prachatice	14	1 613	5,22	Frýdek-Místek	60	12 771	10,40
Pardubice	15	4 729	5,23	Opava	61	10 057	10,45
Hradec Králové	16	4 926	5,39	Litoměřice	62	6 840	10,56
Rokycany	17	1 424	5,46	Přerov	63	7 741	10,61
Tábor	18	3 246	5,52	Třebíč	64	6 991	11,14
Havlíčkův Brod	19	2 749	5,58	Sokolov	65	5 941	11,46
Brno-venkov	20	5 571	5,71	Louny	66	6 571	12,11
Jablonec n/N	21	3 090	5,93	Chomutov	67	9 124	12,26
Jindřichův Hradec	22	3 152	5,96	Děčín	68	9 846	12,88
Náchod	23	3 746	6,05	Ostrava-město	69	22 750	13,30
Rakovník	24	1 883	6,07	Ústí n/L	70	8 562	13,32
Kolín	25	3 427	6,08	Hodonín	71	10 834	13,33
Jihlava	26	3 966	6,08	Bruntál	72	7 396	13,44
Prostějov	27	3 783	6,17	Znojmo	73	8 050	13,61
Ústí n/O	28	4 947	6,25	Jeseník	74	3 236	14,68
Zlín	29	7 022	6,34	Teplice	75	9 702	15,69
				Karviná	76	24 557	16,92
				Most	77	13 007	19,47

Příloha F: Míra nezaměstnanosti 2006

Příloha G: Vývoj celkové míry nezaměstnanosti v letech 2005-2006

Příloha H: Kvalifikační struktura nezaměstnaných absolventů problémových skupin

Vyučen, v okrese Opava za 1. pololetí 2006

Gastronomie, hotelnictví a turismus	56
Osobní a provozní služby	39
Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika	35
Zpracování dřeva a výroba hudebních nástrojů	30
Strojírenství a strojírenská výroba	29
Stavebnictví, geodézie a kartografie	22
Obchod	24
Zemědělství a lesnictví	20
Potravinářství a potravinářská chemie	15
Textilní výroba a oděvnictví	11
Polygrafie, zpracování papíru, filmu a fotografie	4
Ekonomika a administrativa	4
Umění a užité umění	1

ÚSO s matur. bez vyučení, v okrese Opava za 1. pololetí 2006

Podnikání v oborech, odvětví	56
Ekonomika a administrativa	53
Gastronomie, hotelnictví a turismus	23
Zemědělství a lesnictví	21
Stavebnictví, geodézie a kartografie	19
Strojírenství a strojírenská výroba	15
Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika	11
Zdravotnictví	10
Právo, právní a veřejnosprávní činnost	8
Umění a užité umění	8
Pedagogika, učitelství a sociální péče	7
Doprava a spoje	6
Veterinářství a veterinární prevence	4
Obecně odborná příprava	2
Technická chemie a chemie silikátů	1
Speciální a interdisciplinární technické obory	1
Osobní a provozní služby	1